

Mezőgazdasági Népoktatás

XV. évfolyam, 8. szám.

(GAZDASÁGI NÉPISKOLA)

Kiskunhalas, 1930. szeptember

A GAZDASÁGI SZAKTANITÓK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési díj: egész évre 8 pengő. Az előfizetési és hirdetési díjak a Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesülete pénztárának Tűrkönyvére az 54.135 csekkzámlán küldendők. A lap kiadásáért felel: Nagy József Béla Kiskunhalas. Kiadótulajdonos: a Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesülete, Kunszentmárton.

FELELŐS SZERKESZTŐ
NAGY JÓZSEF BÉLA

Megjelenik augusztus kivételével havonta. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kiskunhalas Gazdasági Népiskola. — Az Egyesület tagjai a lapot tagdíjuk fejében kapják.

Dr. ZSARKÓ PÁL.

A gazdasági népoktatás hosszú hétköznapi mellett alig van egy-egy rövidke ünnepe a gazdasági szaktanítóságnak, a gazdasági népoktatás napját eltakaró ködön keresztül, csak nagy ritkán tör át egy-egy derűsebb, melegebb ragyogó fénysugár, a nehéz viharokat megelőzni szokott néma csendben pedig csak alig-alig hallatszik egy-egy jobb reményt keltő szó és biztató vigasztalás.

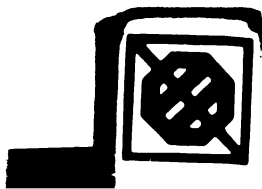
Ebben a hangulatban érte a gazdasági szaktanítóságot az az örvendetes hír, hogy a gazdasági népoktatási ügyosztálynak a gazdasági népoktatás minden kérdését alaposan ismerő és nemes elhatározásokban gazdag, a tervek keresztülvitelében határozott és akaraterős főnökét Magyarország kormányzója miniszteri osztálytanácsossá léptette elő. Amikor a magyar gazdasági népoktatás munkásai a legmagasabb helyről jövő a jóságos Isten áldását kérik, egy szebb jövő reménycsillaga tűnik fel a gazdasági népoktatás tágas mezejének láthatárán.

Vannak szemek, melyekből a legnagyobb öröm csillogása mellett is valami csodás meg-

magyarázhatatlan fátyolozottság látszik. A jövőbe néző, a jövőbe tekintő a jövőbe látó szemek ezek, amelyek azt bizonyítják, hogy a legnagyobb öröm születésének is lehetnek fájdalmai. Ilyen szem a magyar gazdasági szaktanítóságnak most örömkönnyekben uszó szemé is. Három rövid évtized hosszú tapasztalata s tanuja annak, hogy a mostanihoz hasonló kitüntetéskor vesztette mindig el a gazdasági szaktanítóság azokat, akik az élet kérdéseiben őt megértették.

Nehéz — tudjuk — nagyon nehéz, a gazdasági népoktatás még kiforrásban levő kérdéseinek irányítása, de érdemes érette egy egész életet feláldozni. Azt hiszem, velünk érez mindenki amikor e helyen is kérjük osztálytanácsos urunkat, ne hagyjon el bennünket sem most sem további előléptetései alkalmával, mert számára az lehet a legnagyobb és legszebb kitüntetés, ha évtizedek áldásos munkája után növekedni és virulni látja a magyar gazdasági népoktatás életet jelentő terebélyes fáját.

Gazdasági szaktanító- és szaktanítónőképzés.

Irta: RÓNAI SÁNDOR áll. tanítóképző-intézeti igazgató.

Mindenkor meleg érdeklődéssel és sok tanulással olvasom a Mezőgazdasági Népoktatás-nak különösen a tanítók (tanítójelöltek) gazdasági kiképzésére és a gazdasági szaktanítók képzésére vonatkozó értékes cikkeit. A gazdasági oktatás terén működő kartársak első sorban érzik a szükségleteket, s így nemcsak illő dolog, de kötelessége is tudomást szerezni a képzés résztvevőinek, miben látják a gyakorlat hivatott szakképviselői a tökéletesedés útjait.

A Mezőgazdasági Népoktatás 1930. júliusi számában fenti cím alatt megjelent cikkből kétségkívül megállapítható, hogy a gazdasági szaktanítók **érdemes testülete teljes elismeréssel adózik a kultuskormány ama intézkedésének, hogy a gazdasági akadémiaát végzett okleveles gazdák sorajból rekrutálja a szaktanítójelölteket** akik a jelenleg lehetséges legmagasabb elméleti és gyakorlati gazdasági kiképzés alapján jutnak majd gazdasági szaktanítói katedrához. Azonban nem találja ideálisnak a képzés további menetét, azt, hogy az okleveles gazdákat a tanítóképző-intézet sok oly tantárgyával terheljék meg, melynek jövő hivatásuk betöltése közben alig veszik hasznát, vagy éppenséggel semmi hasznát nem látják, viszont ennek érdekében felétlenül szükséges agrárpedagógiával, szociálpedagógiával alig foglalkoznak, mert fizikailag képtelenek rá. Azt szeretné a cikkíró, hogy »a kiképzés minden óráját, percét a jövő élethivatásra való alapos pedagógiai előkészülettel« töltse el a szaktanítójelölt s nem rágcsálják a kiképzés a »papirformához«: a néptanítói oklevél megszerzéséhez.

Miután Miniszter Ur a kiskunfélegyházi állami tanítóképző intézetet jelölte ki a gazdasági szaktanítók ez új képzése színteréül, engedtessek meg, hogy néhány szóval reflektálhassak cikkíró teljes elismerést érdemlő okfejtésére. Ugy érzem, a cikk hangjából, hogy annak tartalma a szakaniól státus fel fogását tükrözi vissza, a gyakorlat mérései pontosan ismerik a szükségleteket a képzés érdemét illetőleg megállapított kívánságok bizonyára helytállóak. A »papirformához«: a tanítói oklevél megszerzéséhez azonban volna néhány szavam.

Az elmúlt tanítási év folyamán — még mielőtt megjelent volna a Mezőgazdasági Népoktatás vonatkozó cikke — sokszor gondoltam azon magam is, vajjon a gazdasági szaktanítójelöltek képzése nem lenne-e tökéletesebb, ha a tanítóképző-intézetben csak a pedagógiai és nemzeti tárgyakat hallgatnák a je-

löltek s összes fennmaradó idejüket jövő élethivatásukhoz szükséges elsőrendű ismeretek elmélyítésére, a gazdasági népiskolai gyakorlatokra fordítanák ahelyett, hogy a tanítóképzés sokoldalúságánál fogva a tantárgyak oly tömegével foglalkoznának (különösen ének, zene, rajz, kézimunka, testgyakorlás, játékok, stb.) melyeknek gyakorlati hasznát jövő hivatásukban tényleg nem látják. S ha elméletileg ez a megoldás látszanék is ideálisabbnak, éppen a szaktanítójelöltek gyakorlati érdeke azt kívánja, hogy mégis a néptanítói képesítés megszerzése mellett foglaljunk állást. Ha a magas Kultuskormány apodiktikus bizonyossággal biztosíthatná a jelölteket arról, hogy gazdasági népiskoláknál nyerhetnek azonnal elhelyezést, a cikkíró fel fogása azonnal érvényesülhetne: csak a kiképzés konkrét tervezetét kellene egybeáallítani. A mai szomorú államgazdasági viszonyok között azonban ezt az ígéretet aligha vállalhatná valaki. Teljes meggyőződéssel állithatom, hogy bár a Kultuskormány részéről minden jóakarat, nemes törekvés megvan, hogy a folyó iskolai évben végzett okl. szaktanítókat gazdasági népiskoláknál elhelyezze, mégis anyagi okok miatt ez száz-százalékban aligha sikerül. Mit kezdjen az »emberföltött munkával« végzett gazdasági szaktanítójelölt a mai nehéz elhelyezkedési viszonyok közepette, ha néptanítói oklevele nincsen, hiszen gazdasági akadémiai oklevelének birókában eminens szerepet játszott e pályára való lépésénél éppen az, hogy elhelyezkedéshez fog jutni! Néptanítói állást pedig — átmenetileg — biztosíthat minden körülmények között a Kultuskormány a jelölteknek addig is, amíg önálló gazdasági népiskoláknál elhelyezheti őket. Emiatt a pusztán anyagi gyakorlati szempont miatt egyelőre meg kell nyugodnunk a képzés jelenlegi rendszere mellett.

Ne kívánjuk tehát, hogy a gazdasági szaktanítójelöltek főiskolai végzettségük mellett hátrányban legyenek azon középiskolai érettségi bizonyítvány alapján tanítóképző-intézetbe lépő társaikkal szemben, akik egy év alatt — a megfelelő különbözőzeti vizsgálat előfeltétele mellett — néptanítói oklevélhez s így valószínű, elhelyezkedéshez juthatnak. Másfelől tudományos szakképzettségük mellett a tanítóképzői tanítás minden óráján népiskolai pedagógiai vonatkozásokról hallanak a jelöltek, ami jövőendő hivatásukra való ránevelés szempontjából is elsőrendű szakértéket képvisel.

De eszméltető a gazdasági szaktanítói státusra

egy — talán jelentéktelennek látszó — mellékkörül-
mény is. 1929—30. évi gazdasági szaktanító-jelölt-
jeink közül többen jeles érettségi bizonyítvány és
kitüntetéses gazdasági akadémiai oklevél alapján
végezték tani oképzőintézet tanulóanyagait. E nyílt
helyen teljes elismerés hangján szólhatok a jelöltek
munka-tesztjeiről, szorgalmáról, viszont a nyil-
vánosság elé kívánkozok a bucsuzásuk alkalmával
előttem tett ez a kijelentésük is: »Nem voltunk utol-
sók az érettségi vizsgálaton, szép eredménnyel vé-
geztük főiskolai tanulmányainkat, de oly ha almas és
súlyos munkát, amit a néptanítói oklevél megszer-
zése kívánt tőlünk, eddig nem ismertük.« Az ilyen
kijelentések után gazdasági szaktanítóvá lett ifju

értékelné fogja mindenkor a néptanítói oklevelet s az
ily szaktanító becsülné fogja régi kiképzésü jöven-
dő kartársait is! (E körülményt természetesen csak
per tangentem említem, korántsem kíván ellenérvet
jelenteni.)

Ujra is hangoztatni kívánom, ha javulnak cson-
ka hazánk gazdasági viszonyai s Miniszter Ur ki-
tüntetné bizalmával, hogy részt vehetnék a gazda-
sági szaktanítók végleges képzési szabályzatának ki-
dolgozásában, nagyvonalokban a Mezőgazdasági,
Népoktatás vezérgondnoka'ait képviselném magam is,
egyenőre azonban elégedjünk meg ezzel a különösen
értékes kezdetel, mely »meg'estesítette« az alapgon-
doka'ot: a főiskolai végzettségen alapuló szaktanító-
képzést.

Tapasztalataim a gazdasági irányu továbbképző iskoláknál.

Irta: MATÓS ISTVÁN.

Nógrád és Hont egyesített vármegyék területén
a múlt iskolai évben 20 gazd. továbbképzőt látog-
gattam meg. Láoga'ásaim alkalmával tapasztalt né-
hány fontosabb, ezeknek az iskoláknak eredményes
munkáit legjobban bénító okra kívánnék rámutatni,
amelyeket valószínűleg iskolalátogató karársaim is
tapasztalhattak a saját körzetükben.

Elsősorban az előadói tiszteletdíjak egyöntetű
rendezése volna nagyon kívánatos, mert azt hiszem,
hogy ezen a téren nemcsak Nógrád—Hont, de az
egész csonkaország területén áldatlan állapotok van-
nak. Az óradijokról az 5311/925. sz. min. rendelet
intézkedik, mely szerint gazdasági tanfolyamot vég-
zett és az 1924. júl. 1. napja előtt végleges joga-
sítványt nyerteknek 40 aranykorona jár heti egy
gazdaságtani óra után, míg az ideiglenesen alkalm-
mazott és tanfolyamot nem végzett tanítók 30 arany-
koronát kapnak heti egy óráért. De vajjon hány
tanító nem kapja ezt a rendeletben megállapított
s munkájával kiérdemelt tiszteletdíjat? A tisztelet-
díjat a község tartozik fizetni, azonban, ha a köz-
ségi pótdó, az állami adó 50 %-át meghaladná,
ugy a község erre államsegélyt kérhet. A közsé-
gek nagyjából be is állítják költségvetésükbe a
tiszteletdíjakat, azonban a megterhelést községi ház-
tartásokban, amikor a takarékoskosságot a vármegyei
számvevőségek végzik, ezek is kisebb-nagyobb mér-
tékekben áldozatul esnek. Így történik meg azután az,
hogy ugyanannyi heti óraszámért már egy várme-

gye területén is a legkülönbözőbb tiszteletdíjakat
utadják ki, sőt találunk olyan esetet is, hol 5 évig
nem részesült tiszteletdíjban a tanító. Azt hiszem
nem tévedek, amikor azt állítom, hogy a közsé-
gek nem igen szeretik kérelmezni az államsegélyt
annak igen körülményes volta miatt. A sok mellék-
let, melyekkel a kérvények felszerelendők, semmi-
esetre sem indítják az egyéb közigazgatási mun-
kákkal túlhalmozott jegyzői kart annak elkészítésére.
A legjobb megoldás az lenne, ha a községi költ-
ségvetés igen csekély terét képviselő ilyen tisztelet-
díjak egyáltalán nem lennének törölhetők.

Meg vagyok arról győződve, hogy ha ezt a
viszonyitva csekély, méltányos és jogos tiszteletdí-
jat legalább biztosan kézhez kapja a tanító, akkor
a kötelelességteljesítésén főül nagyobb ambícióval fog
munkálkodni a gazdasági népoktatás göröngyös pá-
lyáján.

Másik igen fontos kellék, különösen a gyakor-
lati oktatás szempontjából, hogy a gazdasági irányu
továbbképzőket minden körülmények között gyakor-
lóterülettel lássák el. Ha nem biztosítatik valamely-
nyi terület minden iskolának, akkor ezek megmarad-
nak a régi ismétlődő iskoláknak.

A gazd. irányu továbbképző gyakorlóterületétől
a községi faiskolák vannak megjelölve, A községi
faiskolák az 1894. évi XII. tc. alapján szép elgon-
dolással létesültek: az ottani éghajlati, fekvés és
talajviszonyok között legjobban díszlő gyümölcsfajok

szaporítása s kiültetésre alkalmas csemegek helyes felnevelése, hogy a község lakói azokkal ellátásának. Ha ez megvalósult volna, hol lenne ma a magyar tömeggyümölcsstermelés?! Harminchat évvel a törvény megalkotása után mindgyakrabban merül fel s már illetékes helyen is komolyan foglalkoznak azzal, hogy a községi faiskókat beszüntetik s helyükbe szakemberek vezetése mellett a járási faiskókat szervezik meg. Nagyon eltérnek azonban a tárgyától, ha most pro és kontra tervek sorakoztatnák fel. Tény, hogy az eszme felvetődött, sőt van már olyan község is Nógrád megyében, ahol testet öltött, mert a községi faiskókat közigazgatási bizottsági rendelettel beszüntették, ebből kiolyólag a romhányi gazd. továbbképzőnek gyakorlóterülete nincs.

Ez precedens és féő, hogy majd követőkre talál, mert ez igen könnyű megoldása annak, hogy

nem kell az amugy is szűkre szabott községi költségvetésbe legalább beállítani a legtöbb esetben ugyanis kihuzott vagy redukált tételt a faiskola fenntartásához szükséges összeget. Másrészt azoknak a kartársaknak a részére pedig megkönnyebbülést jelent ez, akik hozzáértés hiányában nem szívesen vállalják ezt a gondot, de annál kevesebb hasznot és elismerést adó megbízatást.

Azonban a gazdasági továbbképzőkben a gyakorlati oktatás érdeke fellélenül megkívánja, hogy ezeket a területeket még abban az esetben is, ha mint községi faiskóak meg is szűnnének a gazdasági irányú továbbképzők részére gyakorlóterületül engedjék át.

A tanítóknak gazd. ismeretekkel való ellátásáról és gyakorlati kiképzéséről s ugyancsak a gazdasági továbbképzőknél észlelhető tankönyvhiányról a jövő számban írok.

Az ózdi iskola.

Irta BERNEKKER EÉLA.

Sokfelé írtak már róla, a magyar Ruhr fővárosáról, gyönyörű vidékéről, vasgyáráról, fejlett kulturális életéről. Nyolcosztályú népiskoláját — mely egyike a legelsőeknek Magyarországon — itt-ott nagyon szerényen ismertette már igazgatója is.

Midőn iskolalátogatásaim során arrafelé vitt utam, ő fogadott. Hófehér haj, életvidám kék tekintet, negyvennéhány éves tanítói mult mögötte, ez Hanuszik Antal, az ózdi-nádasdi kerület nép- és iparostanonciskoláinak igazgatója. 1928-ban fejezi be a VIII. osztály első tanévét s ekkor a Magyar Tudományos Akadémia a Wodianer-jutalommal tünteti ki, 1929-ben már továbbfejleszti az élet megkövetelte uton az iskolai képzést és Kolumbán Lajossal, Borsod-Gömör királyi tanfelügyelőjével megszervezi a háztartási tanfolyamot. Ilyen tanfolyamot eddig csak az önálló gazdasági népiskolák rendeztek tankötelesek számára. Az ózdi iskolában, a munkások igazi munka-iskolájában ezt a tanfolyamot, mint a népiskola VII—VIII. osztályát is, az élet szükségessége, illetve annak felismerése teremtette meg. Ipartelepéken ugyanis a VI. elemi iskolát végzetű növendékeket iparostanoncnak nem szerződtek, egy-két évig tehát rendszeres foglalkozás nélkül, épen az élet választóján, ki vannak téve a munkátlanság százféle kísérő és rontó behatásának. Ezt a két évet hidalja át mintegy a népiskola két felső osztálya, melyet a szülők öröme, sőt kérésére nyitottak meg.

A tanítás anyagát szinte kötelezően a gyakorlati kiképzés célja írja elő, tehát számítan, mértan, ábrázoló mértan, fizika, vegytan, könyvvitel, közgazdaságtan, némi szociológia, egészségtan, kézimunka stb. A leánytanulóknál pedig mi volna más a tanítás célja itt, mint a leendő

élethivatásra való előkészítés gyakorlata. Az elemi, theoretikai alapot megadta a tökéletesen beiskolázott hat osztály, melyben a tanterv maximális anyagát végzik el, — a VII—VIII. osztályban tehát életfoglalkozásukra készülnek elő, ámbár társadalmi kiművelődésük sem hanyagolódik el, hiszen fogalmazás, költészet- és irálytan, irodalomtörténet jelentős óraszámmal szereplő tantárgyak.

A leánytanulók jövőbeli élethivatása a háztartás vezetése, elsősorban a főzés s itt, ebben az ipari centrumban, ahol minden a célirányosság, a racionalismus jelle gével bír, azonnal felismerték, hogy a főzés-tanfolyam csak főzőgyakorlaton, főzőtanfolyamon lesz elsajátítható. Az 1929—30. tanévben vezették be a főzőtanfolyamot, egyelőre kísérletként próbálnak ki, itt a gyári industrialismus józansága dominál. E főzőtanfolyam, mely nyolcosztályú s kimondottan ipari népiskolával kapcsolatos, legelső és példanélküli az országban. Jelenleg több is áll már szervezés alatt a borsodi tankerületben, mert Kolumbán tanfelügyelő, — kinek több új eszmét köszönhet a magyar népművelés — felkarolja ezt a specialitást és ujabban Miskolcon nagyobb elemi iskolákkal kapcsolatban rendszeresíti a főzési gyakorlatokat.

A női képzés serdülő fokon elképzelhetően főzés-tanítás nélkül. Ez a legsajátosabb, legősibb női foglalkozás, a nőhivatás egyik tudománya, amelynek tudása diplomát kíván s nincs csodálnivaló azon, hogy a chicágói egyetem tanszékének felállításával foglalkozik, mely tudori fokokat is osztana. Kryk dr. a háztartási gazdálkodás egyetemi tanára szerint a lenézett házimunka tekintélyét ilyen módon kell emelni a tanult leányok előtt.

Az ózdi főzési tanfolyamot egyelőre az iskola kisebb

helyiségekben tartották, jövőre azonban külön háztartási konyha és kamra épül. Aki itt pazar, drága felszerelést keresne, ilyen gazdag iskolánál, az csalódnék, mert a tanfolyam rendkívül egyszerűen, a munkás igényeknek megfelelően van megrendezve. Egyébként el is vesztene jószágát. Megtanítja a növendéklányokat arra, miként osszák be a havi kerestet. Kétszer főznek hetenként Schmollné Szabó Magda óraadó tanítónő vezetésével, aki ilyenkor férjével együtt ott fogyasztja el az ebédet. A tanulók kettősével napos szolgálatra vannak beosztva, reggel mindent előkészítenek s 10 órakor kezdik a főzést. Az anyagot a tanulók szívesen összehozzák, ami marad, a szegény gyermekeknek jut, akik részére egyébként az üzemvezetés tart fenn a hét többi napjain ingyen konyhát. A legtöbb háztartási tanfolyamon dicsekszenek a sokféle sülttel, tortával és gasztronómiai különlegességgel. Itt a napi menü: gulyásleves, palacsinta, vagy: rántott téstaleves, töltött káposzta, máskor bableves, borjusült garnirozva. Csak a vasárnapi ebéd bőségesebb. Sapienit sat!

Az iskolafenntartó részvénytársaság, a lelkes tanítótestület s a szülők egyaránt közreműködnek a tanfolyam megrendezésében és általában az iskola magas szintre emelésében. A gyárüzem érdeke, hogy alkalmazottainak gyermekei helyben, megelégedésre és olcsón mindenirányú képzést megszerezhessenek, belőlük egészséges testű és világnézetű, értelmes, munkaszerető generáció nevelődjék. A gyár minden iskolából kikerülő gyermeket alkalmaz, de csak 16 éves kora után. (Ez ép olyan magasabb üzempolitikai és szociális elgondolás, mintahogy a társulati tanítónő sem maradhat tovább állásban, ha férjhez ment.) 14-16 éves gyermekeket csak kifizetőnk, irodai szolgálatoknál alkalmaznak. A felvételnél látatják a tanuló értelmi képzettségét, valamint iskolai minőségét. A Rimamurány-salgótarjáni vasmű részvénytársaság amily áldozatkész, épenolyan öntudatos iskolafenntartó is. Saját iskolájában neveli fel munkásai, alkalmazottai jövődjét s ezért már az elemi iskolák felső fokozatában, ha nem is szakirányú, de kiemelkedően speciális képzést nyújt. A rajz és a kézimunka olyan tantárgy, amellyel a tanulók — nem kötelezőleg — foglalkozhatnak a tanítási időn kívül is, szabad bejárásuk lévén az iskolai műhelyekbe. E műhelyek megtekintése elegendő perspektívát mutat egy rendkívül nagyszabású elgondolásra és oly igazi, ideális tanítómunkára, amellyel eddig csak az ózdi népiskola dicsekedhet hazánkban. Természetes, hogy belátó, bőkezű, messzenéző, kulturpolitikus iskolafenntartó nélkül ilyen iskola fel nem állítható. Külön gyalu- és esztergapadok, kis műhelyasztalok külön számszámokkal, mosdó-, fürdőhelyiség, ételőkemence, a souterrainben felhalmozott kész munkák ezrei a gyerekes tervezgetésektől kezdve iparművészi remekekig, — mindezeknek pusztán felsorolása számos hasábot igényelne. A slójdnek eme kiterjedt oktatása a gyerekek legnagyobb öröme s természetesen külön szakembert is kíván. Nagy Árpád kézimunka-tanító látja el a feladatot, aki valóban büszkesége a kiváló gárdának.

Sokat lehetne beszélni az ózdi iskoláról s még többet gondolkozhatnánk rajt' az ember, amint elbámul a zöldbe-

borult kertváros utain, ahol fürdő, sportpálya, kulturpalota, színház, kaszinó váltják egymást az ákácalleé mentén, miközben a füstös, tűzokádó gyári szomszédságból csak a titáni munka zümmögése és az élesebb jelzések hangja szűrődik ide, ahol üde a levegő, megelégedettek az emberek s boldogok az iskolás gyerekek is! A gyárindusztria komoly reálpolitikával generációt nevel magának, jóléttel szegi útját a marxizmus terjeszkedésének és nem fél válságtól, sztrájktól, nem vár állami segítséget. Munkásai öntudatos, értelmes emberek, akik tudják, hogy saját érdekükben álló az üzem rentabilitása. Elmélázhat itt az ember — amint a gondosan öntözött salakuton halad — Aereboe professzor, a kiváló mezőgazdasági szakértő megállapításán, mely szerint a termelés növekedésének kérdése: népiskolai kérdés. Vajon mikor jutnak a mi nagy gazdasági üzemünk annak belátására, hogy saját iskoláikban érdemes volna alkalmazottaik gyermekeit speciális népiskolai képzéssel nevelni elővendő élethivatásukra és megértőbb üzemvezetéssel útját vágni a szervezett földmunkásság társadalombontó törekvéseinek? Vajon mekkora válság vezet a mi birtokosainkat oda, ahova a »Rima« válságok elkerülése végett már régen eljutott? Lesz-e valaha mezőgazdasági érdekeltiségnek csak megközelítően felszerelt népiskolája, gyakorlati kézeszközökkel, higiénikus berendezéssel, kenyérekészítésre jogosító képesítéssel? Mikor lesz megbecsültté az agrárkultúra Agrár-Magyarországon?

Itt áll íróasztalom sarkán egy komoly törpe. Az ózdi gyerekek mintázták, sajátkezűleg égették ki és festették meg művészi emb'émává. Kedves emlék, — mégis különös gondolatokat ébreszt, ahányszor rátekintek. Ez a törpe legyőzi a magyar agrarizmust.

Az egész életben hű barát

SINGER
VARRÓGÉP.

*Kedvező fizetési feltételek.
Alacsony havi részletek.*

SINGER VARRÓGÉP RÉSZV. TÁRS.,
Fióküzlet az ország minden nagyobb városában

Gazdasági Szakoktatási Tanács.

Irta: NAGY J. BÉLA.

Amikor az Országos Gazdasági Szakoktatási Tanács szervezéséről szóló hírt négy évvel ezelőtt olvastam, nagy öröm szállotta meg lelkemet, hogy végre majd mégis csak lesz valami — az egyes tárcáktól teljesen független — »véleményező és tanácsadó szaktestület«, amely áthidalja a Hold utca és a Kossuth Lajos tér közötti helyszínrázkólyag ugyan csekély, de egyébként még mindig elég nagy távolságot s összehangosítja a mezőgazdasági népoktatás nagy koncerijének mo'ivumait.

E helyett azonban sajnálattal kellett tapasztalnom, hogy a négy év a'att kemény és nehéz, uttörő munkát erős és biztos kezekkel és jól átgondolt tervszerűséggel végző Tanács majdnem csak kizárólag a földmivelésügyi házi tanácsadó testülete leit, sőt egyes kérdésekben — mi'yen pl. a »falugazda«-i és »gazdatifkár«-i intézmény kérdése — még egyes helyi ügyosztályokkal sem jutott egységes álláspontra és sajnálatosan nélkülöztük a Tanács irányító, hatékony munkáját a többek között a továbbképző gazdasági népiskolák tökéletesítése körüli törekvésekben is.

Magyarországon a földmivelésügyi- és közoktatásügyi minisztérium egymástól elszigetelten a gazdasági irányú népoktatás kérdését sohasem tudja megoldani, mert hiszen a »termés növekedésének kérdése: népiszkolai kérdés« s mindennél tisztább és világosabb az is, hogy: »a termelési politikának a földmivelésügyi kormány az illetékes irányítója«, ezért keresni kell és meg is kell találni — annyi- val is inkább, mert könnyen meg lehet találni — a módját a látszólag ellentétes, de, a valóságban egymás mellett igen szépen megférő két álláspont kiegyenlítésének.

Erre való lenne elsősorban a tárcaközi országos gazdasági szakoktatási tanács, melynek megszervezése, illetőleg a jelenlegi tanácsnak ilyen alakba való sürgős átszervezése a két minisztérium — sőt bátran hozzátehetjük a harmadikat: a pénzügyminisztériumot is — közös cél érdekében külön utakon kifejtett munkáját a teljes siker biztosítása érdekében közös eredőre hozná.

Ez nem csak az én megállapításom, hanem ez az Orsz. Gazdasági Szakoktatási Tanács Tanulmányi Bizottságának minden elfogultság nélküli álláspontja is. Az országos közoktatási tanács ezt a kérdést még a jelenlegi országos gazdasági szakoktatási tanáccsal való legnagyobb egyetértés mellett sem tudná

sem egymagában, sem azzal válvetve megoldani, mert az agrárpedagógia olyan különleges természetű dolog, hogy kérdéseinek a megoldásához gazdálékkal erősen átitott pedagógusok és pedagógiai érzékkel telített gazdák egymást megérteni akaró és tudó közös munkája szükséges.

Ezeket a gondolatokat az Orsz. Gazdasági Szakoktatási Tanács Tanulmányi Bizottságának az 1928. évi január 1., 1929. évi június 30. terjedő idő alatt kifejtett munkásságáról szóló jelentése ujitotta fel lelkemben. E jelentés méltatása kikiváncsolt az irodalom és lapszemle rovatból, mert bennünket érdeklő egyes kérdésekkel is behatóan, elfogultság nélkül és különös megfigyelésre méltóan foglalkozik.

A 78 oldalas könyv részletes ismertetése túlhaladná lapunk szűk kereteit s ennél fogva a tanítóképzőintézeteknek az önálló gazdasági népiskoláknak a legmelegebben ajánlhatom ez értékes beszámolót alapos tanulmányozásra, mert lehel, sokat lehet tanulni belőle.

A jelentésből különösképen megállapítható, hogy a Tanács helyes célkitűzésekkel biztos lépésekkel viszi előre a gazdasági oktatás intézményeit a haladás és tökéletesedés útján s az alsófoku szakoktatási intézményeinél olyan dolgokat valósi o'tt meg és készüli megvalósítani, amilyeneknek a mi iskoláinknál való tervezéséért engem néhány évvel ezelőtt még sajná'attal mosolyogtak meg s ma is álmadozónak tartanak. Összemérve a jelenést a múlt évi jelentéssel, azt is lá.ha'juk, hogy a Tanács nem kicsinyeskedve, nem ide-oda kapkodva, hanem magasabb szempontok a'apjára helyezkedve, tervszerűséggel és kellő lendülettel foly'ta ja munkáját, amelynek — hiszem — meg is lesz a kívánt hatása és eredménye.

**Kiskunhalas Helyi Értesítője Lap-
vállalat-nyomda, Molnár-utca 2. sz.**

KÉSZIT :

Könyveket, havi és heti folyóiratokat, hírlapokat, üzleti könyveket, közigazgatási nyomtatványokat, táblázatokat, lakodalmi és bál meghívókat, névjegyeket, gyászjelentéseket a legszebb kivitelben, a legolcsóbb árban.

HIREK.

Előléptetés.

A Kormányzó Ur Ó föméltósága a vallás- és közoktatásügyi miniszter előerjesztésére Zsarkó Pál dr. miniszteri titkárnak a miniszteri osztálytanácsosi címet és jellegűt adományozta.

Kitüntetés.

A m. kir. földmivélségi miniszter ur Pigniczky Ferenc szekszárdi gazdasági népiskolai igazgatót a mezőgazdasági hirszoigátarén 20 éven át kifejtett buzgó és eredményes működéséért elismerő oklevéllel tüntette ki. Midőn e szép kitüntetést örömmel hozzuk nyilvánosságra, köszönjük kedves kartársunknak, hogy ismét egy értékes levelet szerzett a magyar gazdasági szaktanítás munkájának hervadhatatlan babérkoszorujába. Isen éllessé soág, hogy hasonló kitüntetéssel még sokszor megörvendeztetessen bennünket.

A G. Sz. O. E.

f. évi közgyűését nagy érdeklődés mellett június hó 28. napján tartotta meg Budapesien. A közgyűlés és az ezt megelőző választmányi gyűlés jegyzőkönyvének lapunk jövő számában való közlése mellett majd bővebben foglalkozunk a közgyűlés munkájával.

A Székesfehérvári Naplóban olvassuk:

»Az önálló gazdasági iskola kiállításáról és záróvizsgájáról. Önkénytelenül is a régi magyar végvárok jutnak eszembe, ahogy belépek a gazdasági iskola kapuján. Ugy áll itt, a falusiassá, földszintesé fogyó városvegi házak között, mint a város kulturájának védővéra. Az is. Körülbelül négyszáz leánykát oktatnak itt kertészetre, állattenyésztésre, főzésre, kézimunkára.

Egyik emeleti teremben van elhelyezve a kézimunkakiállítás. Alig győzi nézni a szem a sok szebbnél szebb mintát. És ami a fő: mind magyar. Kalotaszegi kisírást terítők mellett buzsaíki himzés, ormánsági párnák, erdélyi invarrásos futók, somogyi megyei magyaros dolgok. Mindenütt fel lehet ismerni a magyar parasztsztilus kissé nehézkes és töltött, de bájos, naiv és piros-kék-fehér-fekete színárnyalataiban annyira otthonos és megnyugtató motívumait. Csipkét verni is tanulnak itt a kis leányok, gyönyörű csipkéket állítottak ki, amellezt szépen himzett ingeket, sőt szőnyeget is.

A kiállítást megtekintette dr. Shvoy Lajos me-

gyéspüspök is, kit a terem ajtajában fehérruház leányka üdvözölt, szép csokrot nyujtva át neki. A megyéspüspök is tetszését fejezte ki a kézimunkák fölött, különösen a terem háttérében álló kis szinpadon bájosan berendezett szoba ragadta meg figyelmét dus kézimunkadíszével.

A kiállítás megtekintése után a megyéspüspök résztvett a főzőiskola záróvizsgabédjén, hol az izlésesen megterített asztal mellett ragout levest, velősomlettet, rántott csirkét, borjufricandeaut, dobos és egyéb tortákat és süteményeket szolgáltak fel dus körítésekkel. Meg lehetett állapítani, hogy minden főzőnövendék egyest érdemel.

Az ebéden a megyéspüspökön kívül résztvettek: Biki Ferenc esperes, Brozik Dezső gazdasági iskolai igazgató, miniszteri vizsgabiztos, Nevelős Lajos kir. tanfelügyelő, dr. Paulovits Béla gazdasági tanácsnok, Rohringer R. chárd városi főszámvevő, Horváth Dezső káplán, B. Szabó István, Rakáts Laajos és ifj. Nevelős Lajos szerkesztők.

Igazán szép munkát végeznek ebben a város szívetől oly távoli iskolában a tanári kar tagjai. Szép és hazafias munkát. Mert jó háziasszonyokat, dolgozó leányokat nevelni, megszerettetni a magyar kézimunkát, a magyar izlést családjainkkal most Magyarországon annyit jelent, mint visszavinni, ha csak egy talpátatnyit is a Trianonban elszakított, vérző anyaföldből.

A kiváló eredmény egy hosszú tanév fáradhatatlan munkájának gyümöcse, amelyben a tanári kar minden tudását és törekvését belevitte. Németh Béla igazgató irányítása mellett dr. Sohár Endréné, vitéz Csapó Zoltánné, Bernády Margit, Deák Katalin, Bors Ignác és vitéz Gyulay István tanárok munkájának eredménye az, amit a növendékektől hallottunk és láttunk.

A kiállítást megtekintette gróf Széchenyi Viktor főispán és felesége is s mindketten a legnagyobb elismerésüket nyilvánították.

A kézimunkák értékére nézve legjobb ajánlólevél az, hogy a püspök ur nagyobb rendelést tett különféle kézimunkákból.

A háztartási tanfolyam egész éven át tartott, hat-hat heti turnusokban 12-12 leánynövendékkal.

Szabás-varrási tanfolyam.

A tóvárosi állami önálló gazd. népiskolánál f. évi április hó 1-től június 13-ig fehérnemű szabás-varrási tanfolyamot tartottak, melyre 13 gazdasági

iskolai leánytanuló iratkozott be. A tanfolyam hatféle női fehérműnek a szabását és varrását — textílianyagismerekekkel kibővítve — karolta fel. A tanulók nagy igyekezettel és fáradságot nem ismerő lelkesedéssel dolgoztak és elkészítettek 81 db. fehérműt. A vizsgálaton — melyet a helybeli állami iskolai gondnokság képviselőjében méltóságos Moys Dezsóné urasszony elnöklétével, számos látogató jelenlétében jun. hó 13-án tartottak meg, ügyesen számoltak be a tanultakról. A tanfolyamot Orocs Anna gazdasági szaktanítónő vezette. Az iskola tulajdonában lévő varrógépekhez — a tanfolyam akadálytalan megtartásának biztosítására — a Singer-cég tatai megbízottja köszönyt adott egy db. varrógépet az iskolának.

Buzakalás verseny.

A legszebb buzakalások versenyének első díját a »Sebestyén Arnod emlékszerleget«, amely az oktató jellegű gazda érdemeknek jár ki, ebben az évben a fegyverneki állami önálló gazdasági népiskola nyerte. A díszes ezüstszerlegnek ez a felirása: »A magyar buzáért, a magyar népért, a magyar földért. Ez az intézet a nagy termésátlagot a kitűnő minőséggel igyekezett összeegyeztetni s ilyen irányban környékére hatni. Már is elterjedőben van az intézet munkája folytán egy új tiszavidéki nemesített buzatípus, ami a legszebb reményeket keltezi.

A második díjnak — a 300 pengős »Tiszai« érdemdíjnak — nyertese a debreceni II. sz. állami díjki, s nagy sikertartalmu 80 kilós súlyminőségű díjki, s nagy sikertartalmu 80 kilós súlyminőségű búzából 18 mázsás átlagról számol be a hivatalos bizonylatok szerint. Erre a magtermelő és magterjesztő misszióra vár az, hogy megtaáljuk az alföldi minőségi buza többtermelésének útját.

Buzakalás emlékgűrűvel Rácz Sándor kabai igazgatót tüntették ki.

Elismerő oklevelet kapott a csongrádi, békési és a gyomai önálló gazdasági népiskola. Amikor ezeket feljegyezzük, nemes önérettel állapíthatjuk meg, hogy az önálló gazdasági népiskolák a magyar buzáért, a magyar népért, a magyar földért és a magyar jövőért való nagy harcban is ott vannak, hol lenniök kell: a küzdők legesleges soraiban.

A »Szegedi Újság« írja:

A Klebelsberg szatymazi gazdasági népiskola. Az idei évi vizsgán és kiállításán 800 látogatója volt. Az eddigi gyakorlat azt igazolja, hogy a gyermek számára az az igazi érték, amit

az iskola tanítójától sajátíthat el és nem pedig otthon a szüleitől. Ezért nagy a jelentőségük a gazdasági népiskoláknak különösen a külterületen, ahol a gazdasági szaktanítótól már nemcsak az úgynevezett »ismétlőiskolába« járó gyermek, hanem a szülő is tanulni igyekszik a gazdálkodást. Multheti számunkban fuólág már megemlékeztünk gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszterünk nevét viselő szatymazi gazdasági népiskoláról és annak kiváló igazgatójáról Kemenszky Béáról, most érineni kívánjuk röviden, hogy alig három éves fennállása óta milyen látogatottságnak örvend általában.

Szóljunk csak az idei évi vizsgáról, melyet pünkösd két napján tartottak meg. A hallgatók létszáma 126 volt és pedig 62 leány és 64 fiu. Előzőket Vigh Franciska gazdasági szaktanítónő oktatta. Míg a fiúk az elméleti és az iskola körül végezhető gyakorlati oktatáson kívül kosárfonó tanfolyamot végeztek, addig a leányok a gyakorlati élet minden fontosabb ágával megismerkedtek. Az idén például megtanították a kelengyekészítést. A »Singer« varrógép üzlet 18 gépet bocsátott ingyen rendelkezésre műszeréssel együtt, aki a szabászatot is oktatta. A hathetes háztartási tanfolyamon pedig a főzésen kívül megtanulták a szappankészítést, gyümölcseltevést, mely utóbbi Szatymazon és a környékén nem lehet éppen utolsó jelentőségű.

Az iskola az idén adott először végbizonyítványt azoknak, akik a három éves kurzust sikerrel elvégezték, mely évente szeptember 30-tól jun. us 15—20-ig tart. A vizsgával kapcsolatosan a hallgatóság kiállítását is rendezett. Ugy most, mint a tanfolyam tartama alatt az iskola a kiválóbbakat jutalmakban is részesítette. A jutalomtárgy különböző szokott lenni: baromfi tojás, kosár, facsemete, stb. Érdekes, hogy a gyermekek elömenetele iránt pünkösd két napján nemcsak a szatymaziak, hanem a felsőtanyaiak és sándorfalviak is melegen érdeklődtek. A számuk legalább nyolcszáz lehetett. Hemzsegett is a nép az iskola előtti parkban, amelynek díszes működényéő még a tizenkét darab aranyhalacska is kerekelt oldott, hogy a legközelebbi évi záróra meg- szaporodva térjen vissza.

Egyébként az iskola fontos kapcsolatot jelent hallgatói révén a mezőgazdálkodó szülők és a Mezőgazdasági Kamara és egyéb gazdasági szervezetek közt. Így pl. végzi a nemesített vetőmag szétosztását és több hasonló ügyet.

Csak örülni lehet annak, hogy Felsőközponon is hamarosan gazdasági iskola épül. Ezzel kell Szeged határát mindenfelé telerakni. Akkor a természet nemcsak, hogy emelkedik, hanem még a haszonbér fizetésére is telik a termésteleiből.

Pedagógia konferencia.

A Szent Imre jubileummal kapcsolatban 1930. augusztus 21. és 22-én tartott nemzetközi katolikus pedagógiai konferencia rendje.

Augusztus 21-én délelőtt 9 órakor a Magyar Tudományos Akadémia (V., Akadémia-u. 2.) heti üléstermében:

1. Klebelsberg Kunó gr. dr. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter: Megnyitó beszéd.
2. Van den Widenberg egy. tanár, az Albertinum igazgatója (Freiburg): A nevelés, mint a kat. egyház feladata.
3. Rotta Pál dr. egy. tanár (Milánó): Miért van szükség kat. iskolára?
4. Münch Ferenc Xavér dr. prelátus (Köln): A kat. intelligencia feladatai napjainkban.

5. Kindermann A. dr., az ausztriai német ifjuság Országos Szövetségének ügyvezetője (Wien): A kat. ifjuság jövő szerepe a közéletben.

6. Szabó Szádok dr. egy. tanár (Freiburg): A szüzi tisztaság iheológiai megokolása.

7. Abbé de la Vacques a Foyer International des Etudiants Catholiques igazgatója (Páris): Korszerű egyházművészet és nevelés.

Augusztus 22-én délelőtt 9 órakor a Magyar Tudományos Akadémia (V., Akadémia-u. 2.) heti üléstermében:

1. Keller R. A. dr. igazgató (Düsseldorf): Az utolsó évtized pedagógiai mozgalmái.
2. Azpaizu Joachim S. J. dr. (Madrid): A spanyol ifjuság nevelése.
3. Fischer Cyrill dr. (Wien): Az iskolánküüli nevelés káros hatása a gyermekre.
4. Walz A. O. P. (Róma): Szent Domonkos és a korszerű pedagógiai feladatok.
5. Mikes János gr. szombathelyi megyéspüspök: Záró beszéd.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

M. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.
745-1-18-1930. szám.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter az állami gazdasági szaktanítók (nők) státusában áthelyezte a következő gazdasági szaktanítókat (nőket):

Balogh Máriát Budapestről a békéscsabai, vitéz Bocskóy András Komádiból a békéscsabai, Csajda Ferencet Hatvanból a ceglédi, Holvayné Schmotzer Margitot Makóról a dévaványai, K. Molnár Jenőt Szekszárdról a kiskunfélegyházai, Kalmár Gézáét Szegedről a békéscsabai, László Béát Miskolcra a hatvani, Lévy Itonát Kabáról a békési, Netz Ferencet és Netzné Horváth Erzsébetet Békéscsabáról a komádi-i, Oross Annát Tóvárosról a mezőberényi, Sembery Imrét Békéscsabáról a nagybajomi, Símek Irénét Tokajról a ceglédi, Stepankó Itonát Ceglédre a nagykovácsi, dr. Szücsné Gróf Jolánt Győről a tóvárosi önálló gazdasági népiskolához, dr. Schárné Mészáros Matildot Székesfehérvárról a budapesti Máv. gépgyári munkaiskolához áthelyezte.

Egyben vitéz Bocskóy András a békéscsabai, László Bélát a hatvani és Netz Ferencet a komádi-i önálló gazdasági népiskolák igazgatói teendőinek ellátásával megbizta.

Budapest, 1930. július hó 1-én.

A miniszter rendeletéből:
Dr. Zsarkó Pál sk.
miniszteri titkár.

M. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.
745-1. 22-1930. szám.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Bernekker Béa berettyóújfalusi állami gazdasági szaktanítót a székesfehérvári, vitéz Gyutay István székesfehérvári áll. gazd. szaktanítót a gyöngyösi és Ferencz József kunszentmártoni állami gazdasági szaktanítót a ceglédi önálló gazdasági népiskolához áthelyezte.

Budapest, 1930. évi augusztus hó 8-án.

A miniszter rendeletéből:
Dr. Zsarkó Pál s. k.
miniszteri titkár.

M. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.
780-02. szám. 32-1930. szám.

Valamennyi önálló gazdasági népiskola Igazgatóságának.

A »Virágos Budapest — Virágos Magyarország« című folyóiratot, valamint a virágkultúra terjesztése érdekében népszerűen megírt »Utmutatás« füzetet az Igazgatóság vezetése alatt álló iskola részére amennyiben az iskolák pénztárában e célra megfelelő fedezet rendelkezésre áll beszerzésre ajánlom.

iskolai leánytanuló iratkozott be. A tanfolyam hatféle női fehérműnek a szabását és varrását — textilanyagismerelekkel kibővítve — karolta fel. A tanulók nagy igyekezettel és fáradságot nem ismerő lelkesedéssel dolgoztak és elkészítettek 81 db. fehérműt. A vizsgálaton — melyet a helybeli állami iskolai gondnokság képviselőjében méltóságos Moys Dezsóné urasszony elnöklétével, számos látogató jelenlétében jun. hó 13-án tartottak meg, ügyesen számoltak be a tanulókról. A tanfolyamot Oros Anna gazdasági szaktanítónő vezette. Az iskola tulajdonában lévő varrógépekhez — a tanfolyam akadálytalan megtartásának biztosítására — a Singer-cég tatabányai megbízottja köszöntött egy db. varrógépet az iskolának.

Buzakalászi verseny.

A legszebb buzakalászi versenynek első díját a »Sebestyén Arnod emlékszerleget«, amely az oktató jellegű gazdasági érdemeknek jár ki, ebben az évben a fegyvernéki állami önálló gazdasági népiskola nyerte. A díszes ezüstszerleget ez a felírása: »A magyar buzáért, a magyar népért, a magyar földért«. Ez az intézet a nagy termésátlagot a kitűnő minőséggel igyekezett összegyűjteni s ilyen irányban környékére hatni. Már is elterjedőben van az intézet munkája folytán egy új tiszavidéki nemesített buzatípus, ami a legszebb reményeket keltei.

A második díjnak — a 300 pengős »Tiszai« érdemdíjnak — nyertese a debreceni II. sz. állami dult ki, s nagy sikertartalma 80 kilós súlyminőségű dult ki, s nagy sikertartalma 80 kilós súlyminőségű buzából 18 mázsás átlagról számol be a hivatalos bizonylatok szerint. Erre a magtermelő és magterjesztő misszióra vár az, hogy megtaáljuk az alföldi minőségi buza többtermelésének újját.

Buzakalászi emlékgyűrűvel Rácz Sándor kabai igazgatót tüntették ki.

Elsmerő oklevelet kapott a csongrádi, békési és a gyomai önálló gazdasági népiskola. Amikor ezeket feljegyezzük, nemes önérettel állapíthatjuk meg, hogy az önálló gazdasági népiskolák a magyar buzáért, a magyar népért, a magyar földért és a magyar jövőért való nagy harcban is ott vannak, ahol lenniök kell: a küzdők legesleges sorában.

A »Szegedi Újság« írja:

A Klebelsberg szatymazi gazdasági népiskola. Az idei évi vizsgán és kiállításán 800 látogatója volt. Az eddigi gyakorlat azt igazolja, hogy a gyermek számára az az igazi érték, amit

az iskolában a tanítójától sajátíthat el és nem pedig otthon a szüleitől. Ezért nagy a jelentőségük a gazdasági népiskoláknak különösen a külterületen, ahol a gazdasági szaktanítótól már nemcsak az úgynevezett »ismétlőiskolába« járó gyermek, hanem a szülő is tanulni igyekszik a gazdálkodást. Multheti számunkban fuólág már megemlékeztünk gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszterünk nevét viselő szatymazi gazdasági népiskoláról és annak kiváló igazgatójáról Kemenszky Béáról, most érineni kívánjuk röviden, hogy alig három éves fennállása óta milyen látogatottságnak örvend általában.

Szóljunk csak az idei évi vizsgáról, melyet pünkösdi két napján tartottak meg. A hallgatók létszáma 126 volt és pedig 62 leány és 64 fiu. Előzőket Vigh Franciska gazdasági szaktanítónő oktatta. Míg a fiúk az elméleti és az iskola körül végezhető gyakorlati oktatáson kívül kosárfonó tanfolyamot végeztek, addig a leányok a gyakorlati élet minden fontosabb ágával megismerkedtek. Az idén például megtanították a kelengyekészítést. A »Singer« varrógép üzlet 18 gépet bocsátott ingyen rendelkezésre műszeréssel együtt, aki a szabászatot is oktatta. A hathetes háztartási tanfolyamon pedig a főzésen kívül megtanulták a szappankészítést, gyümölcs-eltevést, mely utóbbi Szaymazon és a környékén nem lehet éppen utolsó jelentőségű.

Az iskola az idén adott először végbizonyítványt azoknak, akik a három éves kurzust sikerrel elvégezték, mely évente szeptember 30-tól június 15—20-ig tart. A vizsgával kapcsolatosan a hallgatóság kiállítását is rendezett. Ugy most, mint a tanfolyam tartama alatt az iskola a kiválóbbakat jutalmakban is részesítette. A jutalomtárgy különböző szokott lenni: baromfi tojás, kosár, facsemete, stb. Érdekes, hogy a gyermekek előmenetele iránt pünkösdi két napján nemcsak a szatymaziak, hanem a felsőtanyaiak és sándorfalviak is melegen érdeklődtek. A számuk legalább nyolcszáz lehetett. Hemzsegett is a nép az iskola előtti parkban, amelynek díszes működényé ő még a tizenkét darab aranyhálacska is kerekelt oldott, hogy a legközelebbi évi vizsgára meg- szaporodva térjen vissza.

Egyébként az iskola fontos kapcsolatot jelent hallgatói révén a mezőgazdálkodó szülők és a Mezőgazdasági Kamara és egyéb gazdasági szervezetek közt. Így pl. végzi a nemesített vetőmag szétosztását és több hasonló ügyet.

Csak örülni lehet annak, hogy Felsőközponon is hamarosan gazdasági iskola épül. Ezzel kell Szeged határát mindenféle telerakni. Akkor a természet nemcsak, hogy emelkedik, hanem még a haszonbér fizetésére is telik a természetöbbletből.

Pedagógia konferencia.

A Szent Imre jubileummal kapcsolatban 1930. augusztus 21. és 22-én tartott nemzetközi katolikus pedagógiai konferencia rendje.

Augusztus 21-én délelőtt 9 órakor a Magyar Tudományos Akadémia (V., Akadémia-u. 2.) heti üléstermében:

1. Klebelsberg Kunó gr. dr. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter: Megnyitó beszéd.
2. Van den Widenberg egy. tanár, az Albertinum igazgatója (Freiburg): A nevelés, mint a kat. egyház feladata.
3. Rotta Pál dr. egy. tanár (Milánó): Miért van szükség kat. iskolára?
4. Münch Ferenc Xavér dr. prelátus (Köln): A kat. intelligencia feladatai napjainkban.

5. Kindermann A. dr., az ausztriai német ifjuság Országos Szövetségének ügyvezetője (Wien): A kat. ifjuság jövő szerepe a közéletben.

6. Szabó Szádok dr. egy. tanár (Freiburg): A szüzi tisztaság teológiai megokolása.

7. Abbé de la Vacques a Foyer International des Etudiants Catholiques igazgatója (Páris): Korszerű egyházművészet és nevelés.

Augusztus 22-én délelőtt 9 órakor a Magyar Tudományos Akadémia (V., Akadémia-u. 2.) heti üléstermében:

1. Keller R. A. dr. igazgató (Düsseldorf): Az utolsó évtized pedagógiai mozgalmái.
2. Azpaizu Joachim S. J. dr. (Madrid): A spanyol ifjuság nevelése.
3. Fischer Cyrill dr. (Wien): Az iskolán kívüli nevelés káros hatása a gyermekre.
4. Walz A. O. P. (Róma): Szent Domonkos és a korszerű pedagógiai feladatok.
5. Mikes János gr. szombathelyi megyéspüspök: Záró beszéd.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

M. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.
745-1-18-1930. szám.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter az állami gazdasági szaktanítók (nők) státusában áthelyezte a következő gazdasági szaktanítókat (nőket):

Balogh Máriát Budapestről a békéscsabai, vitéz Bocskóy Andrást Komádiból a békéscsabai, Csajda Ferencet Hatvanból a ceglédi, Holvayné Schmotzer Margitot Makóról a dévaványai, K. Molnár Jenőt Szekszárdról a kiskunfélegyházi, Kalmár Gézárt Szegedről a békéscsabai, László Béát Miskolcra a hatvani, Lévay Ilonát Kabárról a békési, Netz Ferencet és Netzné Horváth Erzsébetet Békéscsabáról a komádi-i, Oross Annát Tóvárosról a mezőberényi, Sembery Imrét Békéscsabáról a nagybajomi, Simk Irént Tokajról a ceglédi, Stepankó Ilonát Ceglédre a nagykőrösi, dr. Szücsné Gróf Jolánt Győrből a tóvárosi önálló gazdasági népiskolához, dr. Schárné Mészáros Matildot Székesfehérvárról a budapesti Máv. gépgyári munkaiskolához áthelyezte.

Egyben vitéz Bocskóy Andrást a békéscsabai, László Bélát a hatvani és Netz Ferencet a komádi-i önálló gazdasági népiskolák igazgatói teendőinek ellátásával megbizta.

Budapest, 1930. július hó 1-én.

A miniszter rendeletéből:
Dr. Zsarkó Pál sk.
miniszteri titkár.

M. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.
745-1. 22-1930. szám.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Bernekker Béa berettyóújfalusi állami gazdasági szaktanítót a székesfehérvári, vitéz Gyutay István székesfehérvári áll. gazd. szaktanítót a gyöngyösi és Ferencz József kunszentmártoni állami gazdasági szaktanítót a ceglédi önálló gazdasági népiskolához áthelyezte.

Budapest, 1930. évi augusztus hó 8-án.

A miniszter rendeletéből:
Dr. Zsarkó Pál s. k.
miniszteri titkár.

M. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.
780-02. szám. 32-1930. szám.

Valamennyi önálló gazdasági népiskola Igazgatóságának.

A »Virágos Budapest — Virágos Magyarország« című folyóiratot, valamint a virágkultúra terjesztése érdekében népszerűen megírt »Utmutatás« füzetet az Igazgatóság vezetése alatt álló iskola részére amennyiben az iskolák pénztárában e célra megfelelő fedezet rendelkezésre áll beszerzésre ajánlom.

A folyóirat előfizetési ára félévenként 4 pengő. Az »Utmutató« füzetet az iskolák 40 fillér önköltségi áron kapják. Mind a kettő a »Virágos Budapest — Virágos Magyarország« végrehajtó bizottságánál (Budapest, VII., Dohány-u. 20. sz.) a'att rendelhető meg.

Egyben felhívom az Igazgatóságot, hogy a mozgalmat, amelyet a megrendelésre ajánlott lap és folyóirat szolgál s amelynek célja a virágszeretet kifejlesztése, a virágnevelés megkedveltetése és általánosítása támogassa.

Budapest, 1930. évi június hó 25-én.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Zsarkó Pál s. R.
miniszteri titkár.

M. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium.
745—11.
24—1930. szám.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter az állami gazdasági szaktanítók (nők) létszámában Netz Ferencet Békéscsabáról La'osmizsére, Beke Andrást Lajosmizséről Derecskére, Sebők Sándort Derecskéről Komádiba, Netzné Horváth Erzsébetet Békéscsabáról La'osmizsére, Moncsák Etelt Lajosmizséről Makóra, Sebőkne Konczek Krisztinát Derecskéről Komádiba és Domján Etelt Gyomárról Derecskére át-helyezte és egyben Netz Ferencet a la'osmizsei, Sebők Sándort a komádi-i önálló gazdasági népiskolák igazgatói teendőinek ellátásával további intézkedésig megbizta.

Ezzel egyedijüleg Netz Ferenc és Netzné Horváth Erzsébet Komádiba történt áthelyezése hatá-lyon kívül helyzetetett.

Budapest, 1930. augusztus hó 26-án.

A miniszter helyett:

Dr. Gévay Wólf Nándor sk.
államtitkár.

Titkári jelentés.

A G. Sz. O. E. 1930. évi június hó 28. napján tartott évi rendes közgyűlésén előterjesztette: Pigniczky Ferenc orsz. egyesületi titkár.

Mé'yen Tisztelt Közgyűlés!

Azt hiszem a M. T. Közgyűlés minden fenntartás nélkül előlegezi és elfogadja azt a megállapításunkat, hogy az elmúlt egyesületi évünket a mindent összeroppanással fenyegető gazdasági helyzet működésében eredmények elérésében — mint minden más egyesület — eddig soha nem tapasztalt módon gá'olta, valósággal megállásra készítette.

Ennek elorebocsájtásával legyen szabad a le-pergett esztendő eseményeit főbb vonásokban a kö-vetkezőkben ismertetni.

Egyesületünk is megragadta az alkalmat és ked-ves köteleiséget teljesített, amidőn nagybányái vitéz

Horthy Miklós Öföméltóságának új honfoglalási ál-dásos tevékenységének 10 éves évfordulója alkalmá-ból szerencsekívánatainkat fejeztük ki és reá Isten áldását kértük.

Sorainkat ez évben nem kimél'te meg a sors. Elragadta közü'ünk Mlinarik György kartársunkat. Pihenj nagy munkád után kedves munkatársunk! Em-lékedet kegyelettel őrizzük.

Örömmel állapítjuk meg, hogy tagjaink száma az elmúlt évben közéletünk két illusztris, nagynevű szereplőjével gyarapodott, amennyiben dr. Czettler Jenő öméltóságát örökös diszelnökként, dr. Lau-rentzy Vilmost pedig disztagként lehet szerencsénk ezentul sorainkban szeretetteljesen tisztelhetni. Két új tagunknak adjon erőt és kitarást a Mindenható, hogy még sokat tehessenek azért a nemes ügyért, melynek eddigi mellőzésénél csak a fontossága na-gyobb.

Sajná'attal kell megemlékeznünk a tisz'iarból ez évben kivált két értékes tagjáról K. Molnár Jenő főpénztárnok és Netz Ferenc lapszerkesz'őről. Nincs módunkban megállapítani azokat az indokokat, me-lyek épen a legsúlyosabb időben készítették őket arra, hogy értékes munkájuktól épen most fozsák meg egyesületünket. Sajnos, Országos Egyesületünk mást nem adhat, mint meghajtja az elismerés zászlóját és e helyről is a legőszintébb köszönetét fejezi ki hervadhatatlan érdemeiknek ju'almául. Új pénztár-rokká Vranay Kálmán váaszott meg, lapszerkesz-tőnek pedig ideig'enesen Nagy J. Bé'a kartársunk bizaott meg.

Tagjaink száma jelen'eg 154.

Tiszteletbeli tagok száma 16.

Pártolóké pedig 5.

Működésben lévő iskoláink száma pedig 53.

Az elnöki hatáskörön tu'eső nagyszámban fel-merült ügyeinket 1 közgyűlés és 2 választmányi ül'és keretében intéztük el, míg az egyesület védő-szárnyai a'att működni hivatott 5 kör közül a su-lyos anyagiakra való hivatkozással egy sem tartott ül'ést. Ezzel kapcsolatosan kell arról a szomorú tény-ről is beszámolnunk, hogy a mindannyionk közös érdekeit szolgálni hivatott »tagdíjak« befizetésénél 2500 P. hátralék mutatkozik.

Az egyesület »könyv- és gyűjteménytára« a mult évi 722 drb. 924.76 P. értékkel szemben 1405 drb. 2018.78 P-vel szerepel, tehát 683 drb. és 1094.02 P értékbeni gyarapodást mu'at.

S'átus ügyeinket mely karunk egyik legnagyobb és legkiválóbb sérelmei közé tartozik, ez évben sem sikerült a jogos megoldáshoz jut'atni. Sőt mintha ezen a téren bizonyos stagnáció mu'atkozott volna.

Ez onnan származott, mert az előző évben a vezetőség mondhatni elment az emberi teljesítőképesség legvégső fokáig, hogy ebben a nagyhorderejű kérdésben végérvényes döntést és sikert érhessen el. Részünkről minden megtéteft, most már csak az ígéretük bevétele következhetik.

Azonban kötelességünknek tartjuk ismételtten hangsúlyozni, leszógezni, illetékesek figyelmét felhívni, miszerint a legsúlyosabb aggodalommal látjuk státusunk érthetetlen mellőzését illetmény leökösését. Féő, hogy pályánk, mely csak sokszorosán több munkát juttat, más státusokkal szemben, előnyt pedig semmit nem biztosít, elnéptelenedik, a meglévő ambíciókat, apostoli munkát pedig teljesen letöri.

Mint üdítő forrásvizet kell üdvözölnünk, hogy a régen vajudó tankönyv kérdésünk ügye végre a megvalósulás stádiumába jutott. Végre lesz egy vérünkből származó a praktikus élet által kicsiszolt kézikönyvünk, melyet megnyugvással adhatunk a jövő gazdaifjak és leányok kezébe.

Egyesületünk kezdeményezésére iskoláink a december havában Budapesten rendezett nemzetközi baromfi kiállításon vett részt különösen kiemelendő eredménnyel amennyiben 20 díjat könyvelhetünk el.

Ezt követő a március hóban rendezett tenyészállat kiállítás és vásárral kapcsolatban rendezett csoportos kiállításunk, mely úgy a szakkörök, mint magánosok részéről a legnagyobb elismerést hozta meg iskoláinknak.

Ebben az évben vaősult meg hosszú szünetelés, kísérletezés után az új alapokra fektetett szaktanítóképzés is. Örömtel várákozással tekintünk a friss vért hozó, munkakedvvel telt ifjú munkatársaink bevonása elé. Adja Isten, hogy ne csalódhassunk,

Aggodalommal vettük tudomásul az iskolánknál rendezett tanítói tanfolyamok majdnem teljes megszüntetéséről. Nem is merünk másra, mint a rossz gazdasági helyzetre gondolni, amely parancsoló módon avatkozott bele ebbe a nagyfontosságú ügyünkbe is.

Súlyosan érintette iskoláinkat az óraadók hirtelen — ugyancsak gazdasági okokra vissza vezethető — elbocsájtása, mert a legtöbb esetben azok pótlásáról gondoskodás nem történt, a szaktanítói kar munkaköre növekedett csak jelentősen.

Nem tartanánk ez évi jelentésünket teljesnek, ha most, amidőn mandátumunk lejár, pár szóval újólag meg ne köszönnénk az annak idején előlegezett bizalmat.

Felelőségünk teljes tudatával állítjuk, hogy megtettünk mindent, hogy amit a M. T. Közgyűlés tőlünk remélt, beválthassuk. Más kérdés az, hogyha a megfeszített munkával szembeni eredményeket mérlegeljük. Ezt vizsgálva, mi vagyunk az elsők, akik az elért eredményekkel a legkevésbé vagyunk megelégedve.

Ezeknek biztos tudatában, szégyenkezés nélkül felemelt fejjel — bár rezignáltan — hagyjuk el helyünket, vigaszt és új reményt csak az a tudat önt belénk, hogy jön egy reménnyel teli új vezetőség, melynek nagyobb szerencséje és főleg megvalósított viszonyai lesznek egyesületünk szekerének rudját úgy irányítani, hogy egy év elmúltával kedvezőbb jelentést hallhassunk, mely a jelenlegi csüggedőbe új reményt, friss erőt fog tudni önteni.

Ennek reményében kérem titkári jelentésünk elfogadását.

Bármiféle tanszer, taneszköz és laboratoriumi felszerelés a legjobb minőségben és legméltányosabb áron

Fill és Bartuska

laboratoriumi felszerelési-, üvegtechnikai cikkek- és tanszergyárában
szerezhető be! **Budapest, I., Bertalan-u. 26**

A Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesületének 1930-31. évi költségelirányzata

Rovat	B e v é t e l e k		Rovat	K i a d á s o k	
	P	f.		P	f.
1	292	21	1	2500	
2	2000		2	2500	
3	2000		3	1200	
4	2000		4	2000	
5	800		5	100	
6	3000		6	200	
7	1378	01	7	500	
8	29	78	8	500	
9			9	200	
			10	200	
			11	1200	
			12	300	
			13	1000	
			14	400	
			15	200	
			16	500	
	Összesen:	13500		Összesen:	13500

A Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesületének 1929-30. évi pénztári zárószámadata

Rovat	T á r g y		Rovat	T á r g y		Kiadás
	P	f.		P	f.	
1	658	34	1	2903	30	
2	2000		2	397	63	
3	2061	85	3	70	04	
4	1685	27	4	142	60	
5	2161	85	5	143	26	
6	36	96	6	523	05	
7	401		7	2326	92	
8	198	25	8	513	18	
9	19	17	9	27		
10	420	50	10	54	13	
11	79	87	11	100	50	
			12	198	25	
			13	1000		
			14	36	96	
			15	34	38	
			16	380		
			17	61	72	
			18	10	33	
			19	110	61	
			20	292	21	
	Összes bevétel:	9326	07	Kiadás összesen:	9326	07

Turkeve, 1930 június hó.

VRANNAY KÁLMÁN s. k. főpénztáros.

A Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesületének 1929—30. évi vagyonkimutatása.

Rovat	M e g n e v e z é s	Egyenként		Összesen	
		P	fillér	P	fillér
I.	1. Készpénz a főpénztárban			291	51
II.	2. Halász-alap (Eötvös, 4000 P., szoba a.)	4	48		
	3. br. Wlasits-alap (Eötvös, 8000 P., szoba a.)	225	57		
II.	4. gr. Majláth-alap (Eötvös, 6000 P., özv. árv.)	213	54		
	5. Rádli-alap (8000 P., Eötvös)	6621	99	7065	58
III.	6. A 2., 3., 4., tétel valorizációs alapja			1160	72
IV.	7. Könyv- és gyűjteménytár			924	76
V.	8. Ta. Orsz. Szöv. házrészvénye			100	—
VI.	9. Tisztségek hivatalainak leltári értéke			300	—
VII.	10. Követelések : Tagdíjakból	2397	79		
	lapelőfizetésekből	1492	48		
	hirdetésekből	150	—		
	klisséből	30	—	4070	
	Összesen :			13912	84
VIII.	Le tartozások : Tags. díj tulfiz.	67	50		
	szerk. tisz. díj	100	—		
	vál. gyűl. utisz.	300	—		
	szerk. ügyvitel	45	—		
	régi utiszámlák	73	64		
	val. alap kölcsön	1160	72	1746	86
	Tiszta vagyon 1930. jun. vég.			12165	98

Turkeve 1930. június.

VRANNAY KÁLMÁN s. k. főpénztáros.

IRODALOM ÉS LAPSZEMLE.

Magyarország mezőgazdasági szakoktatása.

Ez a címe a földmivelésügyi miniszter ez évi 4. számú kiadványaként megjelent munkának.

Az országos mezőgazdasági szakoktatásnak képét adja ez a munka; de nemcsak vázlatos, hanem minden ízében, kidolgozott, egységes képét.

Az egyes gazdasági szakoktatási intézményeket külön-külön, a maguk életműködésében állítja eléink nagy részletességben, amely részletességek összefoglalása, fokozza és biztosítja a mű magas értékét.

Mezőgazdasági szakoktatásunk állapotáról, ha tiszta képünk nem is, de tájékozódásunk időnkint mégis volt. A »hivatali elődök néha hosszabb, néha rövidebb időközben kiadott évkönyvben számoltak be róla« — mondja Mayer János miniszter a könyv előszavában — s »a legutóbbi évkönyv 1909-ben adatott ki«.

»Azóta sok minden történt« — olvassuk tovább az előszóban — »Isten ekéje végig szántott rajtunk s az ekevas mély barázdát hagyott Magyarországra térképén, a magyar mezőgazdaságban és a magyar szívekben egyaránt. A térképváltozással együtt járt a mezőgazdaság egész helyzetének változása, aminek a mezőgazdasági birtokok új és hevesebb megoszlása is a velejárója volt«.

»E változásokhoz kellett szakoktatási rendszerünknek is átformálnia s idomult is, amiből folyóan egyes intézmények eltűntek s viszont teljesen újak keletkeztek.«

»Amennyire fontos a régi és hosszú múltra visszatekintő intézményekre s azok működésére vonatkozó adatokat — papírra vetve — az enyészettől megmenteni, éppen annyira fontos az időközben lé-

tesített új intézményekre vonatkozó adatokat is megőrizni az utókor részére. Ez az egyik célja ennek a könyvnek. A másik pedig; a magyar mezőgazdasági szakoktatásra vonatkozó jogszabályok a múltban nem voltak úgy összegyűjtve, hogy az érdeklődő az adatoknak könnyen birtokába jusson. Ez a nagy körültekintéssel összeállított munka az okmánytári gazdag anyagkészlet feltárásával segít ezen.

Az eddig — 21 év előtt — megjelent évkönyvek közül is azóta a kormányjelentésekből jutott az érdeklődő a gazdasági szakoktatásra vonatkozó adatokhoz; most azonban egész területét, tárul elének a könyvben.

A jelen állapotot ismerteti és rögzíti meg, a jelen és közel jövő igényeihez és szempontjaihoz igazodva, de szól a távolabbi jövőnek, amikor nagybecsű örökhagyásra gondol.

Kiváló szolgálatot tett Mayer János miniszter ennek a munkának a közreadásával. Az ő érdeme mellett dicsérettel kell felemlíteni Czvetkovits Ferenc miniszteri osztálytanácsos munkásságát, aki az összeállítás nehéz feladatát oldotta meg sikerrel.

E könyvkalauz vezet bennünket; vezet a földmívelési miniszter fennhatósága alatt levő intézmények hosszú, értékes sorai között és ismerteti azokat fokozat szerint; elmondja keletkezésük körülményeit, megismerteti a tanszemélyzetet, hallgató-ságot, tanulókat, tájékoztat pénzügyi viszonyairól, a belső életfolyamatról, a szervezeti, rendtartási, vizsgáti és mindenféle szabályzatokról, tájékozódhatunk az elméleti tanítás és gyakorlati képzés sokféle elágazásairól; kijutunk a gazdaságokba, kertekbe, szőlőkbe, gyakorló és kísérletező telepekre,

termekbe, emitt a görcső és lombik, amott a szántó és istálló kísérleti tevékenységei folynak a haszoncél jegyében. Haszoncél az anyagiak körében, a bevétel- és kiadási rovatokban, haszoncél az agrártudás gyűjtése és közhasználatra bocsátása; a tudomány vívmányainak áramlása az uradalmak és nagybirtokok felé s ugyanezek szivárgása, csörgedezése a keskeny mesgyékre, tanyahatárokra.

Eljutunk Budapesten az állatorvosi főiskolához, ehhez a egyetemi rangban levő legrégebb intézményünkhöz, el Debrecenbe, Keszthelyre és Magyaróvárra a gazdasági akadémiához s uőbbi helyen az újonnan létesült felső tejgazdasági és tejipari szaktanfolyamhoz.

A felső fok után a középfokon levők következnek: Kecskeméten a gazdasági szaktani önképző intézet, Szarvason a középfoku gazdasági tanintézet (uj), Putnokon a gazdasági felső leánynevelő intézet (uj) és Csermajorban a mezőgazdasági tejipari szakiskola (uj).

Az alsó fok következik ezután; zömét a földművesiskolákból átalakított mezőgazdasági szakiskolák alkotják: Békéscsabán, Csermajorban (uj), Füteleken (uj), Hódmezővásárhelyt Jászberényen, Karcagon, Kehidán (uj), Nagykálón, Somogyszentimrén és Szekszárdon (uj). Itt vonul fel a Vitézi Rend gazdaképző iskolája Örkényben (uj), a Tejmunkásképző iskola Kisbéren. Itt találjuk a kisgazdaképzés új rendszerű, sokat ígérő intézményeit, a téli gazdasági iskolákat: Berettyóújfalu, Csongrádon, Hajdudorogon, Mátészalkán, Mohácson, Nagykőrösön, Székesfehérvárott, Szentlőrincen és Szombathelyen; a sort a tejipari tanfolyam zárja be Pestenrsébetert (va' amennyi uj.) Értékes tanulmány e könyv mindenkinek, de különösen a gazdasági oktatás munkásainak

A magyar munka védelme.

A nőegyletek magyar munkát védő szövetsége a fenti cím alatt életrevaló könyvsorozatot ad ki, melynek 1. számát teljesen díjmentesen küldi lapunk e számához mellékelten olvasóinknak. A közvetlen hangú kedves kis füzetet, melynek minden

sort a magyar föld és magyar nép szeretete mondta tollba, figyelmébe ajánljuk olvasóinknak s arra kérjük őket, hogy — amennyiben azt elolvasás után nem kívánják megőrizni — legyenek szivesek átadni olyanoknak, akik annak hasznát vehetik.

Oktató füzet sorozat a baromfi tenyésztés köréből.

Gergely Béla tanító, fajbaromfi tenyésztő és keltetőgépgyáros kartársunk fáradtságot és költséget nem sajnálva, újabb tanujelét adta tanítói mivoltá-

nak. Közkedveltségnek örvendő oktató árjegyzéke után, most 1—2 hónapi időközökben megjelenő tíz oktatófüzetének közrebocsátásáról kapunk hírt. Az

első füzet 92 oldalal, izléses kivitelben, képekkel gazdagon díszítve, már el is hagyta a sajtót.

Az egyes füzetekről csak annyit, hogy azok a baromfitenyésztés ügyének szentelt életönzetlen megnyilatkozásai.

Szerkesztő a füzeteket fajbaromfi telepén Budapesttény, Sándor-utca 3. ingyen adja a telep látogatóinak, egyebekben pedig terjedelmükhöz mértén da-

rabonként 1 pengő, 1 pengő 50 fillérért árulják majd azokat.

Akik azonban közvetlenül a szerzőnél rendelik meg a füzeteket, azok 40 fillér készpénz vagy, ugyanilyen értékű postabélyeg beküldése ellenében ingyen és portómentesen kaphatják meg azokat. Elő lehet fizetni 5 vagy 10 füzetre egyszerre is 2, illetve 4 pengővel. Így kényelmesebb és olcsóbb az elintézés.

GAZDÁLKODÁS.

A mezőgazdasági termelés megszervezése.

Irta: Dr. KELEMEN IMRE.

A mezőgazdaság jelenleg az egész világon súlyos válsággal küzd. Ez a válság, amely millió és millió embernek szájától napról-napra nagyobb darab kenyeret von el, lassan, mint a ragály, áthúzódik az iparra és kereskedelemre is. A fogyasztók, a vásárlók, minden órában kevesebben, a munkanélküliek pedig többen lesznek. A normális mértékű termelésből is eladhatatlan feleslegek maradnak vissza. Tultermelés áll elő ott is, ahol hiánynak kellene lenni.

A válság tagadhatatlanul a nagy világháború következménye. Az államok elszegényedésével együtt járt a fogyasztó rétegek elszegényedése, a kereseti lehetőség csökkenése és az ipari, majd mezőgazdasági tultermelés.

A mezőgazdasági termelés jövedelmezőségének nagy eltolódását a tengerentúli államok váratlan tultermelése és a feleslegeknek az európai piacokra való özönlése okozta. Végül tetőzte a bajt, hogy a békeszerződések évtizedek és évszázadok óta kialakult olyan termelő- és fogyasztóterületeket szakítottak szét, amelyeknek egymásrautaltságát nagyrésztben a természetnek örök rendje teremtette meg.

Reánk, mint szélsőségesen gabonát termelő és exportáló országra, a válság teljes súlyával nehezedik. Miel mezőgazdasági termelésünk színvonalát a gabonatermelésen, annak jövedelmezőségén át tudjuk emelni, avagy súlyosítani. Az általános válság hatásai alól, a mezőgazdasági érdekek nagy védelmi harcából pedig hiába igyekszünk kihuzni magunkat. Saját létfenntartásunk érdekében kénytelenek vagyunk bekapcsolódni a mezőgazdasági termelés nemzetközi helyzetébe és számolni azokkal a nehézségekkel, melyek az egész világon érvényesülnek. A cukorrépa-termelésünket és cukorértékesítésünket pl. a kubai és jávai nádcukor-termelés teszi válságossá. A lenolaj-termelésünket a laplatai lenmagtömegek nyomják. A búzáunkat a kitűnő minőségre kitenyésztett kanadai búzáék igyekeznek lekonnkurrálni. Tengerinket, árpánkat, lisztünket, zsirunkat a legközelebbi piacokon alig tudjuk az amerikai áru beözönlése miatt elhelyezni. A tojás és baromfi árát az orosz termelők és részben a szokatlan

meleg tavaszi időjárás nyomja le. Gyümölcsünkkel pedig szegényszemre, a nemzetközi szervezethez ideszállított kaliforniai, dél-afrikai, palesztinai alma, őszibarack, datolya, szőlő, banán, narancs itt benn az országban ütközik meg. És legyünk tárgyilagosak, csomagolás, kikészítés, kereskedelmi szervezettség, hitelnyújtás szempontjából ellenfeleink egy része megelőzőt és megszegyentett bennünket. Ezekből a példákban egyuttal arról is meggyőződhetünk, hogy a távolság, a romlandóság ma már nem akadály a mezőgazdasági exportnak. A földgolyó tulsó feléről szebben és jobb karban érkezik hozzánk a dévidéknek sokféle gyümölcse, mint a szomszédos községekből. Az egész csak szervezeti kérdés és a képzelt akadályok eltűnnek az utból.

Az egész világ mezőgazdasági államai súlyosan szenvednek a mezőgazdasági válságtól és lázasan keresik a kibontakozás utját, több-kevesebb eredménnyel, de mindenütt óriási agitációval és nem minden siker nélkül.

A világtermelés megszervezésének végső célja az volna, hogy a fontosabb mezőgazdasági terményekből csak a világ szükségletének megfelelő mennyiséget termeljünk és a különböző piacok igényének megfelelő mennyiséget hozzunk forgalomba. Végső célként mindenütt oda törekszenek, hogy az ország belső termelését, az önellátást fokozzák, a mezőgazdaságba fektetett tőkék jövedelmezőségét emeljék, a mezőgazdasági lakosság megfelelő foglalkoztatását és kereseti lehetőségét biztosítsák.

Ezt a célt a közgazdasági jelentőségű intézkedéseken kívül az egész kulturvilágon egyformán a termelésnek, a termelőknek és az értékesítésnek a gondos, minden részletre kiterjedő megszervezésével óhajtják elérni.

A termelés megszervezése a múltban is a mezőgazdasági politikanak egyik igen fontos ágazata volt. De a jelen kritikus időkben jelentősége fokozottan emelkedett. A mezőgazdaságba fektetett tőkék jövedelme a békebeli 5-6 százalékról általánosságban, egész Európában, 1-0.5 százalékra esett le. De mint az országos magyar gazdasági egyesület legutóbbi adatfelvételei igazolják, Magyarországon a különböző gazdaságoknak 20-25 százaléka nemcsak hogy jövedelmet nem produkált, de vesz-

teséggel dolgozott és így részben saját tőkét emésztette fel. Ez is azt mutatja tehát, hogy ma a mezőgazdaság a lét és nemlét tüfokán áll és filléres haszonra, filléres megtakarításokra is különös súlyt kell vetni. Ezért a termelésnek megszervezésében igen nagy gonddal és óvatossággal kell eljárni. Körültekintő előrelátással kell megválasztani hogy miből, mit és mennyit termeljünk. Mindig előre gondoskodva és gondolkodva az elhelyezésnek, az értékesítésnek lehetőségéről. A legkétségvetőbbnek látszó termelési ágak fejlesztésébe sem szabad belemennünk addig, míg az értékesítésnek megfelelő biztosítására támpontjaink, a gazdaérdekeket védő és támogató szervezeteink nincsenek.

Egyminőségű tömegtermelésre és együttes értékesítésre kell törekednünk. Minden helyen, vidéken az arra legjobban megfelelő és kipróbált terményt, állatfajtát kell bevezetnünk, rendszeresítenünk.

Az egész világ haladó mezőgazdasági államai, még a szomszédos délvidéki államokat sem véve ki, kivétel nélkül ezt az utat követik a termelés megszervezésében. Kaliforniában 1000 és 1000 hektáron csak Jonathán- és Calvin-almát termelnek. De ne menjünk olyan messzire. A kis Hollandiában és Dániában, ahol a mezőgazdasági termelés és értékesítés a szövetkezeti rendszer alapján a legtökéletesebben van kiépítve és az értékesítés mindenütt a termelés nyomában halad, sőt azt sokszor megelőzi, azt látjuk, hogy a mezőgazdaság nagy fejlődését, többek között a vidékenként kialakult egységes tömegtermelésnek és a lelkiismeretes szövetkezeti értékesítésnek köszönheti. Ezekben az országokban pl. az egyik falu teljes erővel az üvegházi szőlőtermelésre fektet rá. Van vidék, ahol a tojás, máshol a hizlalt baromfi, avagy a tenyészállatok eladása a fő bevétel forrása. Külön termelő körzete van a sajtnak, vajnak, különféle gyümölcsféléknek. Hollandia az utolsó 10 év alatt ezzel a rendszerrel megtízszerezte termelését és exportjának értékét is. De a jugoszlávok is, a múlt év decemberében rendeltileg gondoskodtak a termelés meg- és átszervezésére vonatkozó intézkedések keresztülvételéről. És ugyanugy a körzeti beosztás és tömegtermelés, minőségi termelés mellett történő pálcát.

A termelés megszervezésének kiegészítő része a termények értékesítésének, összegyűjtésének, megőrzésének, tisztításának, konzerválásának, a megfelelő szállító eszközöknek, csomagolási rendszereknek, a mindehhez szükséges olcsó hitelnek a biztosítása és előkészítése.

Nem szabad soha sem szem elől téveszteni, hogy az értékesítést mindenütt a termeléssel egyidejűen szervezik meg. És éppen azért, amíg az értékesítés szervezeti kérdése nincs tisztázva, a termelés átszervezésében különös óvatossággal és gondossággal kell eljárni. A termelésnek megszervezése igen széles látókörű, minden részletkérdésre kiterjedő, messzire tekintő, nagyvonalú, de óvatos termelési és értékesítési politikát igényel.

Szervezeti kérdés továbbá még a típusok kitenyészése, megállapítása után azok megjelölése; a termények márkázása. A nyugati államok egymásután vezetik be a különböző terményekre vonatkozó, igen szigorúan szabályozott márkázási intézkedéseket. Zsir, vaj, burgonya, tojás, baromfi, konzerv, gyümölcs, bor, hus stb. előbb-

utóbb mind csak márkázva kerülhet eredményesen a piacra. Ez az akció nálunk is folyamatban van.

Fontos része még a termelés megszervezésének a termelés technikájának helyes keresztülvétele, az ugynevezett racionalizálás. A termelési költségeknek szükségszerű csökkentését a termelés technikájának szakszerű keresztülvételével érhetjük el. A megfelelő jó vetőmag biztosítása, a trágyatelepek megfelelő kezelésének bevezetése, a termeléshez szükséges nyersanyagok, gyártmányok megfelelő időben és szükséges mennyiségben való beszerzése, az elavult gépek, eszközök kicserélése, a megfelelő kéziszerszámok kiválogatása, a gépek, eszközök gondos kezelése, a gépi munka bevezetése, a megbízható munkásság kiválogatása, kiképzése, célszerű és helyes munkaszervezések készítése, a gazdasági hulladékanyagok hasznosítása, a szervezésnek mind fontosabb részét teszik. Az üzemi szervezés fontos része még az épületek jókarbantartása, célszerű építkezés, a hely okos kihasználása, a gépek üzemi teljesítményének állandó vizsgálása. Nagyon szükséges és helyes intézmény nálunk is például az ugynevezett járási motorőrségeknek az intézménye. A nagy nyugati kulturálmokban a mezőgazdaság iparosítása az utóbbi évtizedben igen nagy haladást mutatott. A villamossal, gázzal, szesszel, olajfélékkel hajtott gépeket, eszközöket a mezőgazdaságban is mind szélesebb területen használatba. A csoportos munkaházaknak központi fűtése, a villany- és gáztűzhelyek bevezetése igen sok gazdasági központban is előnnyel járt. De az építkezés és berendezések terén a legnagyobb haladást a baromfiüzemek mutatják. Amerikában van már olyan keltető és nevelő farm, ahol például egyidőben hárommillió darab tojást tudnak kikeltetni és hasznosítani. A nem értékesíthető kis csirkéket takarmánnyá dolgozzák fel és részben baromfiakkal, részben más állatokkal etetik fel. E téren Magyarországon is igen nagy fejlődés tapasztalható és a technikailag modernül megépített farmok száma hétről-hétre emelkedik.

Legutóljára hagytam a termelés megszervezésének legfontosabb és legmaradottabb részét: a termelők megszervezését. Hiába vannak a legszebb tervek, gondolatok, hiába a vezető hatóságoknak intézkedései, rábeszélés, felvilágosítás, ha nincs, aki a gondolatokat magáévá tegye, az intézkedéseket, tanácsokat, kövesse, ha nincs érdeklődés, ha nincs fogékonyság és a gazdák bizonyos pesszimizmusukkal várják az idők jobbrafordulását és csak a házuk tetejét nyaldosó tüzilármára eszmélnék fel. A kis- és nagytermelők, a mezőgazdasági társadalom megszervezése, csatasorba állítása, a termelés átszervezésének, a válság enyhítésének, megoldásának az alapfeltétele. Enélkül a gazdasági szervezkedés, az akciók mind csak olyanok, mint a kőkemény, begyepesedett, elvadult ugarra szórt drága vetőmag, melynek nagy része céltalanul elpusztul, egy kis része pedig, ha a szél jobb földre is viszi, magában állván, elhagyottan és védhetetlenül, kitéve a viarnak, elkorcsosul és semmivé lesz. Tehát minden munkánál előbb az ugart kell vetésre alkalmassá tennünk.

Különös jelentőséget kell ma tulajdonítanunk a kisgazdák és a kisgazdaságok megszervezésének. A nagy

mezőgazdasági üzemek lassu széthullása folyamatban van. Ezek nyomán mind nagyobb számban kisgazdaságok, önálló birtokosok keletkeznek és lassan a kisgazdaságok termékei a termelési mérlegben: az exportmérlegben is a többséget jelentik. Tehát a kisgazdagzaldzkodás eredményessége, az országos gazdálkodás irányára és mérlegére igen nagy fontossággal bír. Ennek tudatában a szervezés keresztülvitelére össze kell fogni a társadalom minden gazdasági irányu rétegének és minden erre illetékes férfianak. A szervezkedést mindenütt egyidejűen alul is, felül is meg kell kezdeni. A falusi szervezések kiépítésében döntő jelentősége van a helyi intelligenciának, a falu lelkészének, tanítónak, orvosnak, leventeoktatóknak és mindenekelőtt a közigazgatási hatóság képviselőjének, jegyzőknak. A helyi szövetkezetek vezetői a gondolatok gyakorlati keresztülvitelében támogathatják a gazdákat. Meg kell tehát minden községben kivétel nélkül szervezni, vagy ahol megvan, életre keltetni a gazdaköröket, ahol a gazdasággal kapcsolatos gondolatok kicserélődhetnek. Minden községben fel kell állítani a gazdák és földmivelők termelő és értékesítő szövetkezetét, ahol a gazdálkodás üzleti részét lehet lebonyolítani. Azonkívül minden községnek meglegyen a maga önszegélyére alapított hitelszövetkezete, mely a többi falusi szövetkezetekkel együtt egy felsőbb szövetkezeti, u. n. országos szervezetbe legyen bekapcsolódva. Gondoskodni kell, hogy a község gazdáinak minden termelési, értékesítési kérdése bizonyos egységes irányzat szerint oldassék meg. A közös értékesítésnek és a közös beszerzésnek ezenkívül is rendkívül nagy előnye van. A nagytőkének előnyeit csak megfelelő szervezőttséggel lehet a mezőgazdaságok részére biztosítani. Gondoskodni kell, hogy legalább hetenkint egyszer hozzáértő szakember bevonásával a gazdakörben a fon-

tosabb társadalmi és gazdasági kérdések megtárgyalásának. Igen célszerű, ha a templomi istentisztelet után az időszéri ügyek a falu lakosságával kihirdetés útján megismertetnek. Gondoskodni kell, hogy a mezőgazdasági kamarák helyi szervei a község minden mozgalmába bekapcsolóssanak és az országos — vagy járási központtal az összeköttetést fenntartsák. Le kell építeni a haldokló szövetkezeteket, gazdaköröket, a fölösleges egyesüléseket, kevés egyesülés legyen egy-egy faluban, de azokban folyjon a munka és jól megválasztott, lelkes és önzelen vezetőség álljon a munka élén. A szervezkedés, szövetkezés rendkívüli eredményeket tud produkálni, melyeket mi még Magyarországon, ahol a szövetkezés gyermekkorát éli, nem is ismerünk. Azonban minden agtáció, munka csak akkor ér célt, ha a vezetők mögött lelkes, harcra, munkára, összetartásra és áldozatokra kész, egymásban megbízó közkatonák és hadseregek vannak.

Ne feledjük el, hogy a világ óriási léptekkel halad előre minden téren, így a termelés, értékesítés terén is. Magunk alatt vágjuk a fát, megfogyatkozott nemzeti erőnket pazaroljuk el, ha nem hallgatunk a jó szóra és nem igyekszünk az összetartás, az összefogás előnyeit és erejét mi is javunkra fordítani. Csak közös összefogással lehet ebből a válságból kiemelkedni. A gazdátársadalom, az ipari és kereskedelmi érdekeltségek, a kormányzat, a közigazgatás minden szervének össze kell működnie, ha eredményt akarunk elérni. Saját nemzeti erőnkbe vetett törhetetlen hit, önbizalom és a munka a majdnem egyedüli támaszunk. Minden más csak feltéves és lehetőség. Akarat, bizalom, kitartás, sok lemondás, tudás, összefogás és megfelelő alap- és forgatóke azok a kövek, amelyekre építhetünk. Erős várat, biztos várat pedig csak kövekre lehet építeni!

Rádió Gazdasági Előadások után.

A gazdanyomor hiénái.

A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamarához nap-nap után érkeznek kerülete minden részéről a megszorult és kiuzsorázott gazdák panaszai, melyek bevilágítanak abba a sötét dsungelbe, ahol az általános-sá váló gazdanyomor hiénái végzik egyre merészebben és egyre nyiltabban undorító munkájukat. A gazdasági élet nagy ragadozói mind több és több áldozatot szednek a magyar gazdák soraiból s ezeket a szerencsétlenné tett embereket marcangolják tovább a gazdanyomor hiénái; a zödhitel uzsorások.

A gazdák érdekeit védő Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara ezekkel a foszogatókkal szemben, akik minden emberi érzésből kivetkőzten zsarolják ki a kisgazdákat: nagyon nehezen tud védelmet nyújtani. Ravasz fondorlattal, úgy végzik ugyanis üzelmüket, hogy nem lehet a mai törvények alapján ellenük fellépni, bizonyítékot, elszámolást rendszerint nem adnak a szorultságban minden feltételt elfogadni

kényszerülő gazdáknak. Amit írásban kiadnak, abban a tisztességesség látható és takarja azt a sok bünt, amit elkövetnek.

A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara ezuton hívja fel tehát nyomatékosan a gazdaközönséget, hogy óvakodjék most a tengerire ajánlott zödhitelektől, amelyek napjainkban gyakran a bibliai tál lencsésért eladott elsőszülöttségi jogot jelentik. Ne kössenek burkolt szerződést, ne irjanak alá hamis adatokat tartalmazó kötleveleket, kívánjanak írásos számlásokat üzleteikkel kapcsolatos minden tételről. Forduljanak zödhitelek megkötése előtt községekben vezető szerepü tisztességes, tanult emberekhez, akik felvilágosítják, hogy milyen kötelezettségeket vállalnak az elibük tárt kötleveleken. Ha pedig nincs neiyben, akli jártas volna ilyen kérdésekben: forduljanak a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamarához, a

honnan készséggel adnak teljesen díjtalanul tanácsot és utbaigazítást minden gazdának.

Ezúton kéri a Kamara az intelligens magyar uri osztályt, a birtokosokat, a falvak papjait, jegyzőit, tanítóit, de magukat a tisztességes kereskedőket is, akik szintén károsulnak és elvéreznek a büns konkurencia miatt és áratlanul szenved a gazdaközönség körében mindinkább tapasztalható bizalmatlanságot és a lelkiismeretlen ügynökök munkájának ódiáját, hogy segítsék tanácsaikkal a baj-

ban lévő kisgazdákat, a súlyos gazdasági helyzet hajtöröttjeit és ne engedjék, hogy nyomorukat kiuzsorázzák, hogy tapasztalatlanságukból teljes tönkretételükkel egyesek vagyionokat gyűjtsenek. A társadalom ezen erkölcstelen elemeit a gazdanyomor hiénáit kiirtani, végzetes és büns munkákat lehetné tenni: minden jó érzésű magyar embernek célja kell, hogy legyen, ezért bizalommal kéri a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara önzetlen segítségüket.

Növendékeink magánfaiskolája.

Irta: BAKÓ BÉLA.

Földművelő országunknak egyik legnagyobb horderejű kérdése a gyümölcstermelés és vele párhuzamban haladó favédelmi kérdés fontossága. Ennek dacára szomorú jelenség szétdarabolt és forradalom hullámaiban hanyatott hazánk testén szemlélni azt, hogy népünk tényleg milyen csekély és selejtes termő-gyümölcsfával rendelkezik és a meglevők ápolására, védelmére is mily kevés gondot fordít. Nem ok nélküli tehát, hogy társadalmi előkelőségeink ugyanezeketől az aggodalmaktól indítva, a favédelem és a ki nem elégítő gyümölcsfatermesztési ügy megozódását nap-nap után szorgalmazzák. Ugy szintén az se, hogy ideális lelki kitanítónk, Kolumbán Lajos a napokban az iskolánk igazgatóinak, tanítóinak a figyelmét 945-930. szám alatt a favédelmi teendőkre irányította. Valóban nem ok nélküli, mert földművelő országunk ezen a téren nemhogy virágzást mutatna fel, de a háborús állapotokból is alig képes felocsudni.

Termőerőben lévő gyümölcsöseink egyre fogyanak és ujjakkal a gyümölcskészlet hiánya miatt ritkán pótojják azokat. All ez különösen a falura, ahol

a faiskolák kellő támogatásának hiánya, a faiskola kezelő lelkesedését is leholaszítja és így nem képesek hivatásuknak megfelelni. Komoran igazolj ezt főleg az új építkezések fátaan környéke is.

A tanítószágon a sor, hogy ez a hiány soká ne maradjon elintézetlenül.

Pedagógiai szemináriumi körzetünk ebben a tekintetben is latba vetette magát és a következő határozatot tette magáévá: A gyümölcsfatermesztés és favédelem behatóbb munkáját szükségesnek tartja. Az új tanterven kívül iskolás növendékeinknek saját kertcskéiben történő gyümölcsfatermesztést (magvetést, oltást, fanevelést, stb.) vezetése mellett végeztetni óhajlja. Kiváló növendékeink magánfaiskolájukért jutalomban részesítendőek.

Elismerem, hogy mindez a néptanítói munka szaporodását jelenti. De mi ad nagyobb nyugalmat számunkra, mint az, ha lelkiismeretesen elvégzett munkánk tudata lesz a mi nyugodalomunk: A nemes cél érdekében kívánatos volna a magánfaiskola rendszerét általánosítani.

Szerkesztői üzenetek.

B U C S U Z Ó.

Kedves munkatársaimat szeretettel kérem, ne vessenek követ reám, amiért meg nem érdemelt kitüntető bizalmukkal így visszaélek, hogy a lüktető, pezsgő kari élet és forró szakmunkásságot felölelő program helyett szerkesztői bucsuzót írok.

Megbízatásomról szives engedelmökkel lemond-

tam. Meg kellett tennem saját érdekünkben, mert a munkakör, amit kedves kartársaim bizalma reám rótt, o'y súlyos lett volna, aminek egyedül megfelelni nem lettem volna képes. — Munkatársak ígérkeztek ugyan, de az ígélet után nagyokat gondolva, elhallgattak s hallgatnak tovább.

Szerény véleményem szerint ahhoz a munkához gondtalanabb élet, nyugodt kedély kell; nem ilyen magamfajta »pár bajos« embernek való, aki kilenced magával nyúl a napi kenyérhez. Kinosan csengő rimben kifejezve, így fest a helyzet: Fáradt elmével ne járj futtatni gebével, mert gebé meg ha szakad, kitörök bele a nyakad!

Ezt elkérjendő, elnökünkhöz intézett levelemben lemondva, helyettem kedvelt kartársunkat Kurdy Sándort ajánlottam.

Ezek után kedves kartársaimat Isten áldásával köszöntöm! Kérem, tartsanak meg szeretetükben, a mi reám nézve legbecesebb, amit az emberi társadalmától remélhetek küzdelmes pályánkon.

Ezt a szeretetet hatványozottan érzem én is az én lelkemben kedves kartársaim iránt. Magasra törő lángolását nem fojtom el, ha önök is elfogadják lemondásomat.

Mo'nár Sándor.

Előfizetőinkhez. Ujból kérem azokat az előfizetőket, akik az előfizetési díjat még nem küldötték be, hogy azt minél előbb sziveskedjenek beküldeni, mert e nélkül nincs módunkban a lapot megfelelő példányszámban előállítani és szétküldeni.

Oivasóinkhoz. Örömmel értesítjük az érdeklődőket, hogy lapunk a jövő számtól kezdve közkívánatra a legapróbb részletekig kiérjedően foglalkozik a gazdasági továbbképző népiskolák tananyagbeosztásával, tanítási váztaival és az egyes tantárgyak tanításánál eddig legjobban bevált módszerek ismertetésével, továbbá a gazdasági továbbképző népiskolák ügykezelési-, rendtartási-, költségvetési- és számadási-, valamint üzemszerkezeti kérdéseivel. Az egyes közlemények úgy lesznek a lapban elhelyezve, hogy a lap megcsonkítása nélkül kivehető, összegyűjthető és rendszerbe foglalva, bekötethető legyenek. Így a gazdasági továbbképző népiskolák legfeljebb két év alatti teljes birtokába jutnak az iskola fiú- és leány növendékeinek sikeres oktatásához és az iskola vezetéséhez feltétlenül szükséges rendszerbe foglalt ismereteknek s megszűnik az a nagy tájékozatlanság, ami e téren eddig uralkodott.

K. E. Sátoraján hely. Értékes előadását, mivel az abban lefektetett általános elvek hatványozott mértékben érvényesek a gazdasági továbbképző népiskolai oktatásnál is, szives engedelmével szórólistára átveszem, hogy azokat minél szélesebb körben megismertessék. Igen jó előszó és bevezetés ez ahhoz a nagy munkához, amit lapunk jövő számában megkezdeni akarunk. Készen van-e már b. levélben említett két nagyfontosságú értekezés? Nemsokára rá kerül a do'og az azokban érintett kérdések rendezésére. Nagyon szeretném, ha egy-egy példányban megkaphatnám én is azokat. Ha esetleg lapunknak közlés végett átengedni sziveskednék, megfelelő különlenyomatot szívesen készíttetek belőlük.

dányban megkaphatnám én is azokat. Ha esetleg lapunknak közlés végett átengedni sziveskednék, megfelelő különlenyomatot szívesen készíttetek belőlük.

R. S. Kiskunfélegyháza. Hálás szívvel köszönöm az értékes hozzászólást, mely a kérdést azokról az oldalokról is megvilágítja, melyeket mi nem láttunk és nem láthattunk. Feltétlenül módját ejtem rövidesen annak, hogy a szíves meghívásnak eleget tegyek, mikor is magammal viszek néhány kis írást is, ami felett hasznos dolog lesz eszmét cseleltetni.

M. I. Eger. Gyakorlati értékekben gazda írással ezert köszönet. A kilátásba helyezett két cikknek minél előbb és ha lehet egyszerre való beküldését kérem, mert a do'og nagyon sürgős és szeretném, ha hozzászólásod még a kérdéses ügyek rendezése előtt megtörténnék s így ne lenne eső utáni köpenyeg.

B. B. Székesfehérvár. Sok szép dolgot láthatál Bélácskám Ózdon. Ha irigy ember lennék, irigyleném is talán Tőled, de mivel ez a betegség nem bánt, csak örülni tudok írásodnak és gyönyörködni abban.

Munkatársainkhoz. Lapunk szerkesztését minden hó 20. napján zárjuk. Az ennél később beérkezett hírárok csak a következő számban berünek be, ha addig időszerűségüket el nem vesztik. Kéziratokat nem adunk vissza. Beküldött képeket csak abban az esetben közlünk, ha a klisék előállítási díját vagy a kész kliséket megkapjuk. A levelezőlap nagyságú klisé ára 15 pengő. Az ennél kisebb klisé olcsóbb a nagyobb pedig drágább.

A. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 884-05-72/1930. sz. rendeletével, (Hivatalos Közlöny 1930 jun. 1) az 1930-31. tanévre kizárólagosan engedélyezett

ÖNÁLLÓ GAZDASÁGI NÉPISKOLAI TANKÖNYVEK

Géher Lajos

szerkesztésében már sajtó alá kerültek azok a tankönyvek, melyeknek kiadását évek óta várják és sürgetik az önálló gazdasági népiskolák. — A Tankönyvügyi Bizottság által engedélyezésre ajánlott kötetek augusztus havában jelennek meg. — Bevezetés céljából kívánt mutatvány példányokra előjegyzéseket már most is elfogadjunk.

Gazdálányok könyve

Első rész. A gazdasági népiskolák I. leányosztálya számára.

Szerkesztette:

GÉHER LAJOS

gazd. népisk. igazgató, szakfelügyelő.

Eng. sz. 884-05/76-1930.

Gazdafiuk könyve

Első rész. A gazdasági-népiskolák I. fiuosztálya számára.

Szerkesztette:

GÉHER LAJOS

gaz. népisk. igazgató, szakfelügyelő.

Eng. sz. 884-05/76-1930.

Géher Lajos

könyvsorozata évről-éve fokozatosan egészül ki; az 1930-31. tanévben tehát a II. és III. osztály változatlanul az alább felsorolt önálló gazdasági népiskolai könyveket használja:

ABONYINÉ KERESZTURY MARGIT: *Olvasó- és tankönyv* a leányiskolák II. és III. osztálya számára. (Eng. sz. 63,986/1928.)

UJLAKI VILMOS-VARGA MÁRTON: *Olvasó- és tankönyv* a fiúiskolák II. és III. osztálya számára. (Eng. sz. 61,438/1928.)

Tankönyvjegyzék, árjegyzék, bevezetés céljából kívánt tiszteletpéldányok megküldését szíveskedjék bizalommal tankönyv-osztályunktól levelezőlapon kérni.

FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irodalmi intézet

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.